

SLOVENSKÁ KNIŽNICA PRE NEVIDIACICH
MATEJA HREBENDU V LEVOČI
ŠTÚROVA 36, 054 65 LEVOČA

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2023

Organizácia: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu
v Levoči

Rezort: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Typ hospodárenia: príspevková organizácia

Obsah

	strana
1 IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE.....	3
2 PÔSOBNOSŤ A STREDNODOBÝ VÝHĽAD ORGANIZÁCIE	4
3 KONTRAKT ORGANIZÁCIE SO ZRIAĐOVATEĽOM A JEHO PLNENIE.....	6
3.1 Zhodnotenie plnenia Kontraktu na rok 2023.....	7
3.1.1 Činnosti organizácie a ich plnenie.....	7
3.1.2 Plnenie Kontraktu na rok 2023.....	36
4 ROZPOČET ORGANIZÁCIE	46
4.1 Zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov rozpočtu	46
4.2 Príjmy organizácie.....	47
4.2.1 Príjmy organizácie podľa ekonomickej klasifikácie.....	47
4.2.2 Prostriedky prijaté z rozpočtu Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté Slovenskej republike na základe medzinárodných zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a inými štátmi.....	48
4.2.3 Úpravy schváleného rozpočtu príjmov v priebehu roka.....	48
4.3 Výdavky organizácie.....	48
4.3.1 Výdavky organizácie podľa ekonomickej klasifikácie.....	48
4.3.2 Výdavky organizácie podľa funkčnej klasifikácie.....	52
4.3.3 Výdavky organizácie hrazené z prostriedkov Európskej únie a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu.....	52
4.3.4 Výdavky z iných prostriedkov zo zahraničia poskytnuté Slovenskej republike na základe medzinárodných zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a inými štátmi.....	53
4.3.5 Úpravy schváleného rozpočtu výdavkov v priebehu roka.....	53
4.4 Finančné operácie.....	53
4.5 Príjmy, výdavky a finančné operácie súvisiace s opatreniami prijatými na zmiernenie negatívnych následkov nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a opatreniami prijatými na zabránenie jej šíreniu.....	54
4.6 Náklady a výnosy, hospodársky výsledok.....	54
5 PERSONÁLNE OTÁZKY.....	59
6 PODNIKATEĽSKÁ ČINNOSŤ.....	62
7 ZHODNOTENIE MAJETKOVEJ POZÍCIE ORGANIZÁCIE.....	62
8 HODNOTENIE A ANALÝZA VÝVOJA ORGANIZÁCIE V DANOM ROKU.....	65
9 HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV VÝSTUPOV ORGANIZÁCIE.....	68
Prílohy	

1 IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči
Sídlo: Štúrova 36, 054 65 Levoča

Rezort: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
Forma hospodárenia: príspevková organizácia
Dátum zriadenia: 1. 1. 1999

Štatutárny orgán: **Ing. František Hasaj,**
riaditeľ

Členovia vedenia: **Ing. Marián Ferko,**
zástupca riaditeľa – vedúci ekonomicko-hospodárskeho oddelenia
PhDr. Mária Bendíková,
vedúca sekretariátu riaditeľa
Mgr. Alena Repaská,
vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb
Mgr. Daniela Dubivská,
vedúca redakcie
Ing. Milan Heimschild,
vedúci oddelenia zvukových štúdií
Ing. Miroslava Kučerová,
vedúca oddelenia tlače a expedície

Kontakty: tel.: +421 53 2451201, 202, 001
e-mail: skn@skn.sk
adresa webovej stránky: www.skn.sk

2 PÔSOBNOSŤ A STREDNODOBÝ VÝHLAD ORGANIZÁCIE

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči (ďalej len „SKN“ alebo „knižnica“) ako **celoštátna špeciálna knižnica má výhradné postavenie v oblasti zabezpečovania prístupnosti k informáciám pre osoby so zrakovým postihnutím a pre osoby s inými poruchami čítania v Slovenskej republike** s cieľom zabezpečiť ich kultúrne, informačné, vedecko-výskumné a vzdelávacie potreby.

Jedinečnosťou knižnice je to, že všetky periodické a neperiodické publikácie a ďalšie tlačoviny vo formátoch prístupných vnímaniu zdravotne postihnutých si vyrába sama. Až takto spracované dokumenty sú prístupné zdravotne znevýhodneným používateľom. Knižničný fond SKN v prístupných formátoch predstavuje jedinečný zdroj pre šírenie literatúry, poézie, filmov, učebníc a ďalších relevantných informácií v celej svojej rozmanitosti pre túto skupinu obyvateľstva.

Knižnica v rámci predmetu činnosti najmä

- a) dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje špecializovaný knižničný fond,
- b) dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje dokumenty o slepeckom hnutí v Slovenskej republike,
- c) poskytuje knižnično-informačné služby nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým v rozsahu odôvodnenom ich zdravotným postihnutím,
- d) vyrába, vydáva, sprístupňuje a distribuuje periodické a neperiodické publikácie v špeciálnych formách
 - v Braillovom písme,
 - vo zväčšenom type písma,
 - vo zvukovom zázname,
 - v reliéfnej grafike,
 - v elektronickej forme,
- e) v oblasti svojej špecializácie poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby iným knižniciam,
- f) pôsobí ako metodické, poradenské, koordinačné a vzdelávacie centrum pre nevidiacich, slabozrakých a inak zdravotne postihnutých v Slovenskej republike,
- g) je konzervačnou knižnicou Slovenskej republiky,
- h) za odplatu poskytuje a distribuuje výrobky a pomôcky pre nevidiacich a slabozrakých, ktoré súvisia s produkciou knižnice,
- i) organizuje kultúrne a odborné podujatia, výchovno-vzdelávacie podujatia, výstavy, zabezpečuje informačné vzdelávanie používateľov,
- j) v oblasti svojej pôsobnosti nadväzuje priame vzťahy s inými právnickými osobami a fyzickými osobami doma i v zahraničí a so súhlasom zriaďovateľa vstupuje do medzinárodných združení s inými pamäťovými a fondovými inštitúciami,
- k) prevádzkuje ubytovacie zariadenia vo svojej správe, ktoré sa využívajú na dočasný pobyt pre potreby knižnice, iných kultúrnych organizácií a zriaďovateľa v súlade s platnými právnymi predpismi,
- l) plní funkciu Slovenskej autority pre Braillovo písmo.

SKN sa okrem vyššie uvedených činností v strednodobom výhľade zameria aj na plnenie nasledujúcich úloh:

V roku 2023 sme v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou v Martine spustili novú službu DIKDA pre čitateľov SKN. Vďaka nej môžu používatelia požiadať o digitalizáciu ľubovoľnej monografie alebo periodika zo zoznamu obchodne nedostupných diel z fondu Slovenskej národnej knižnice v Martine. SKN zabezpečuje sťahovanie, úpravu, rozpoznávanie písma a zabezpečenie dokumentov na priame stiahnutie z našej digitálnej knižnice. Všetky procesy tejto služby v súčasnosti zabezpečujeme manuálne, našou snahou bude čo najskôr zabezpečiť automatizované prepojenie DIKDA Slovenskej národnej knižnice v Martine a digitálnej knižnice SKN.

Podnietiť predovšetkým inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a ďalšie organizácie štátneho a verejného sektora, aby vyvíjali aktivity v prospech zdravotne postihnutých s cieľom zabezpečiť dostupnosť kultúry pre všetkých prostredníctvom produktov a služieb SKN. SKN je pripravená metodicky usmerňovať potenciálnych objednávateľov (divadlá, múzeá, galérie, knižnice a pod.) s cieľom čo najlepšie reagovať na výzvy, ktorým čelia osoby so zdravotným postihnutím v oblasti prístupnosti informácií vo verejnej sfére.

Vyvinúť úsilie na obnovu sprístupňovania audiovizuálnych diel z produkcie Rozhlasu a televízie Slovenska vo formátoch prístupných osobám so zrakovým postihnutím v rámci bezbariérovej služby RTVS Dokorán (dokoran.rtvs.sk) prostredníctvom digitálnej knižnice SKN. Od roku 2017 tento archív nie je aktualizovaný napriek pôvodnej ambícii projektu aktualizovať ho na periodickej báze. Taktiež rozvíjať spoluprácu aj s ďalšími inštitúciami pôsobiacimi v oblasti tvorby audiovizuálnych diel s cieľom získavania zvukových záznamov z ich produkcie.

Prehodnotiť opodstatnenosť komprimačného formátu MP3 používaného v našich zvukových knihách a časopisoch so zámerom postupného prechodu na bezstratový formát FLAC u elektronickej platformy (v digitálnej knižnici), ktorý umožní dosiahnuť špičkovú a bezstratovú kvalitu prehrávaného obsahu.

SKN chce naďalej obhajovať pozíciu uznávanej, modernej špeciálnej knižnice medzinárodného významu. Chce poskytovať kvalitné, medzinárodne porovnateľné služby pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých, je otvorená novým poznatkom a výzvam v danej oblasti. Zároveň chce popularizovať a zviditeľňovať výsledky svojej činnosti nielen komunitu svojich používateľov, ale aj širokej verejnosti. Jedným zo základných predpokladov realizácie dlhodobého plánu rozvoja SKN je kvalita ľudských zdrojov, preto rozvoj a efektívne využívanie ľudského potenciálu bude patriť medzi hlavné priority SKN. K tomu je nutné priradiť potrebu zabezpečenia plynulej generačnej výmeny zamestnancov, ako aj požiadavku kvality a motivačného pôsobenia mzdovej politiky.

3 KONTRAKT ORGANIZÁCIE SO ZRIAĐOVATEĽOM A JEHO PLNENIE

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči uzatvorili „Kontrakt č. MK-3177/2023-421/2212 na rok 2023". Tento kontrakt je interný plánovací a organizačný dokument, ktorého cieľom je sprehľadniť vzťahy medzi ústredným orgánom štátnej správy a organizáciou v jeho pôsobnosti, v oblasti realizácie činností a ich financovania pri plnení verejných funkcií a verejnoprospešných činností.

Kontrakt je zverejnený na:

https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2023/01/Kontrakt_2023_SKN.pdf.

Kontrakt bol uzatvorený v súlade so zriaďovacou listinou SKN na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných činností:

- **výkon odborných knižničných činností** podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. (ďalej len „knižničný zákon“),
- **edičná a vydavateľská činnosť**,
- **pri plnení činností a realizácii aktivít prihliadať na špecifické potreby osôb so zdravotným znevýhodnením** v rámci technických, finančných a personálnych možností.

Činnosti SKN napĺňali najmä nasledovné ciele a ich merateľné ukazovatele:

V rámci odborných knižničných činností

- zabezpečiť rozšírenie knižničného fondu v počte minimálne 4 300 knižničných jednotiek,
- zabezpečiť spolu minimálne 60 000 absenčných a prezenčných výpožičiek,
- zabezpečiť minimálne 1 100 aktívnych používateľov a 29 000 návštevníkov knižnice,
- zabezpečiť sprístupnenie 500 titulov kníh a časopisov v digitálnej knižnici,
- zabezpečiť 30 kultúrno-spoločenských podujatí,
- zabezpečiť automatizované spracovanie celého prírastku knižničných jednotiek,
- rozvíjať spoluprácu s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí (napr. účasť na medzinárodných konferenciách, sympóziách, veľtrhoch a pod.).

V rámci edičnej a vydavateľskej činnosti

- činnosť redakcie, zvukových štúdií a brailovej tlače a expedície, v tom:
 - vydať 18 titulov časopisov určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým,
 - vydať 6 druhov kalendárov na rok 2024 určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým,
 - zabezpečiť výrobu 180 titulov zvukových kníh,
 - zabezpečiť výrobu 135 titulov kníh v Braillovom písme,

- rozvíjať spoluprácu s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí (napr. účasť na medzinárodných konferenciách, sympóziách, veľtrhoch a pod.).

Aktivity reflektujúce významné výročia a celospoločenské udalosti

Realizácia nových foriem práce s verejnosťou/publikom

3.1 Zhodnotenie plnenia Kontraktu na rok 2023

3.1.1 Činnosti organizácie a ich plnenie

ODBORNÁ KNIŽNIČNÁ ČINNOSŤ

KNIŽNIČNÝ FOND

K 31. 12. 2023 SKN evidovala vo svojom knižničnom fonde **68 514 knižničných jednotiek** (ďalej len „kn. j.“), z toho 45 302 kn. j. zvukových dokumentov a 23 212 kn. j. dokumentov v Braillovom písme. Do knižničného fondu bolo v priebehu roka doplnených 5 293 kn. j., z dôvodu poškodenia, zastaranosti a duplicity bolo vyradených 3 043 kn. j.

Knižničné jednotky spolu		68 514
z toho	zvukové dokumenty	45 302
	brailové dokumenty	23 212
Prírastok v kn. j.		5 293
z toho	zvukové dokumenty	4 229
	brailové dokumenty	1 064
Úbytky v kn. j.		3 043
z toho	zvukové dokumenty	2 924
	brailové dokumenty	119

Používatelia mali k dispozícii 7 901 titulov zvukových dokumentov a 4 002 titulov v Braillovom písme. Prostredníctvom digitálnej knižnice si mohli vybrať z 9 224 online zvukových kníh a časopisov. Digitálna knižnica bola v roku 2021 rozšírená o službu e-Braille, ktorá umožňuje sťahovanie kníh v Braillovom písme. Knihy e-Braille sú určené čitateľom, ktorí využívajú pri čítaní brailový riadok. V hodnotenom období bolo touto formou sprístupnených ďalších 265 nových brailových kníh (spolu 750 kníh e-Braille). Zrakovo postihnutým študentom základných a stredných škôl sme v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR v Bratislave a Slovenskou národnou knižnicou v Martine sprístupnili na webovej stránke knižnice ďalších 38 učebníc v PDF formáte (spolu 328 učebníc). Okrem našej produkcie ponúkame čitateľom v digitálnej knižnici filmy s audiokomentárom pre nevidiacich z videoarchívu RTVS – Dokorán a od septembra 2023 aj možnosť využívať digitálnu knižnicu Slovenskej národnej knižnice v Martine prostredníctvom novej služby DIKDA pre čitateľov SKN.

DOPLŇOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

Doplňovanie knižničného fondu (ďalej len „KF“) bolo realizované formami – **vlastná výroba dokumentov vo zvukovom vyhotovení a v Braillovom písme, kúpa, povinný výtlačok a dar**. Spravidla vyhotovujeme z 1 titulu zvukovej knihy 18 kópií na CD vo formáte MP3 a 1 kópiu online vo formáte MP3 so zvukovou pečiatkou. Braillové dokumenty sú vyhotovované v 2 exemplároch.

Akvizičná a edičná činnosť knižnice sa riadila plánom činnosti akvizičnej komisie, ako aj podnetmi, pripomienkami a požiadavkami používateľov.

K 31. 12. 2023 bol KF doplnený o **5 293 knižničných jednotiek**, čo predstavuje **821 titulov**, z toho:

Zvukové dokumenty 4 229 kn. j. (630 titulov)

- 3 993 kn. j. (394 titulov) na CD vo formáte MP3,
- 215 kn. j. (215 titulov) v online formáte,
- 21 kn. j. (21 titulov) povinné výtlačky.

Braillové dokumenty 1 064 kn. j. (191 titulov)

- 986 kn. j. (139 titulov) v Braillovom písme,
- 42 kn. j. (41 titulov) printové dokumenty,
- 36 kn. j. (11 titulov) dary.

V ukazovateli prírastok KF sme v porovnaní s rokom 2022 zaznamenali nárast o 204 kn. j. V rámci povinného výtlačku bolo do KF doplnených 21 kn. j. Darom sme získali 36 kn. j. (z toho 32 kn. j. literatúry v ukrajinskom jazyku v spolupráci s Veľvyslanectvom Ukrajiny v Slovenskej republike).

V roku 2014 sme začali s postupným nahrádzaním najčítanejších zvukových kníh na audiokazetách CD nosičmi vo formáte MP3. V tejto aktivite sme pokračovali aj v hodnotenom období a zmenu nosiča sme zrealizovali u ďalších 180 titulov. Od roku 2014 sme nahradili 1 770 najčítanejších titulov.

Knižničný fond pravidelne dopĺňame aj o printové dokumenty, ktoré sú svojou formou spracovania vhodné pre zdravotne postihnuté deti a mládež – knihy so zväčšeným typom písma, obrázkové publikácie atď.

Porovnávací tabuľka

Ročný prírastok KF v kn. j.	2019	2020	2021	2022	2023
Zvukové dokumenty	4 029	4 220	3 908	4 034	4 229
Braillové dokumenty	1 032	1 112	854	1 055	1 064
Spolu	5 061	5 332	4 762	5 089	5 293

Žánrové rozdelenie prírastku KF

Žáner	Počet kn. j.
Zvukové dokumenty	
Beletria pre dospelých	3 276
Náučná literatúra pre dospelých	457
Beletria pre deti a mládež	261
Povinné výtlačky	21
Elektronické dokumenty	214
Dokumenty v Braillovom písme	
Beletria pre dospelých	920
Náučná literatúra pre dospelých	26
Beletria pre deti a mládež	76
Printové dokumenty	
Beletria pre deti a mládež	42
Spolu	5 239

SPRACOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

Spracovanie dokumentov získaných do knižničného fondu prebiehalo priebežne automatizovane v **knižnično-informačnom systéme Virtua** (ďalej len „KIS“). V KIS bolo vytvorených 816 bibliografických záznamov a spracovaných 5 239 kn. j. Taktiež boli vytlačené prírastkové zoznamy a zoznam úbytkov za rok 2022. Všetky nové prírastky zvukových a brailových dokumentov boli označené čiarovými kódmi. Zvukové dokumenty boli doplnené aj o názvové štítky v Braillovom písme. Pokračovalo sa v bibliografickom spracovávaní KF v automatizovanom systéme Libris, ktorý sa využíva pri tvorbe edičných plánov a akvizícií.

OCHRANA KNIŽNIČNÉHO FONDU

Ochranu knižničného fondu sme zabezpečovali správnou a presnou evidenciou výpožičiek, sledovaním dodržiavania stanovenej výpožičnej lehoty a pravidelným zasielaním upomienok po jej uplynutí. Používateľom bolo poštou odoslaných 156 upomienok.

Knihovníci sústreďovali poškodené dokumenty, mesačne spracúvali a zadávali požiadavky na ich opravu. Na pracovisku výpožičiek brailových dokumentov bol priebežne uvoľňovaný priestor pre pribúdajúci fond brailových kníh ich presunom do skladu. Na zasielanie brailových dokumentov používame expedičné tašky vyrobené z PVC materiálu. Zvukové dokumenty posielame v špeciálnych prenosných kontajneroch (audiokazety) a v polyetylénových vreckách (CD nosiče).

Pokračovali sme vo výmene starých CD obalov zvukových kníh za nové DVD obaly vrátane nových popisov, čiarových kódov a označenia v Braillovom písme. Taktiež bola zrealizovaná archivácia zvukových a brailových časopisov SKN z roku 2022. Časopisy sú uložené v archíve periodík v budove na Námestí Majstra Pavla.

VYRAĐOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

Na základe Príkazu riaditeľa č. 2/2023 na vyradenie knižničných dokumentov z dôvodu poškodenia, zastaranosti a duplicity bolo v hodnotenom období vyradených 2 924 zvukových dokumentov a 119 dokumentov v Braillovom písme v celkovej hodnote 61 812,62 EUR.

EDIČNÁ ČINNOSŤ

Edičná činnosť patrí v knižnici medzi významné aktivity. Zodpovedá za ňu **akvizičná komisia**, ktorej prioritou je zvyšovanie kvality a úrovne poskytovania knižnično-informačných služieb s prihliadnutím na štruktúru, požiadavky a potreby používateľov. Do výberu kníh sa aktívne zapájajú aj používatelia knižnice, ktorí predkladajú svoje návrhy, požiadavky a pripomienky pracovníkom výpožičných služieb. Používatelia majú na webovej stránke SKN k dispozícii priečinok – Návrhy čitateľov do edičného plánu, kde môžu poselať svoje tipy a námety.

Členovia akvizičnej komisie sa v hodnotenom období stretli na troch zasadnutiach a zadali do výroby 420 titulov, z toho 248 titulov na spracovanie do zvukového záznamu a 172 titulov na spracovanie do Braillovho písma. Na jednotlivých zasadnutiach sa hodnotilo aj plnenie edičných plánov, ktoré pozostáva zo sledovania postupu spracovania jednotlivých zadaných titulov od procesu výroby, vydania, bibliografického spracovania a zaradenia do knižničného fondu a výpožičného procesu.

V roku 2023 bolo zakúpených 379 titulov čiernotlačových kníh v celkovej hodnote 5 655,21 EUR. Čiernotlačové knihy slúžia ako podklady k ich ďalšiemu spracovaniu a vydaniu v Braillovom písme alebo vo zvukovom zázname.

Národná agentúra ISBN so sídlom v Slovenskej národnej knižnici v Martine prideliuje SKN bloky čísel a knižnica ich postupne priradzuje vydávaným dokumentom. Zoznamy pridelených ISBN spracovávame mesačne a zasielame ich Národnej agentúre ISBN.

V hodnotenom období bolo zaslaných 788 titulov povinných výtlačkov zvukových dokumentov Slovenskej národnej knižnici v Martine a Univerzitnej knižnici v Bratislave.

BIBLIOGRAFICKÁ, DOKUMENTAČNÁ A INFORMAČNÁ ČINNOSŤ

Bibliograficko-informačnú službu pre dospelých a detských používateľov sme orientovali predovšetkým na individuálne konzultácie a poskytovanie bibliografických a faktografických informácií. **Individuálny prístup ku každému používateľovi** umožňoval upriamovať jeho pozornosť na novinky vo fonde so zreteľom na jeho žánrový záujem. Používateľom sme poskytovali **bibliografické informácie o knihách a periodikách** z našich informačných zdrojov, a to **ústne, telefonicky, elektronickou poštou a prostredníctvom internetovej služby Spýtajte sa knižnice**. Zvýšená pozornosť bola venovaná detským používateľom, pre ktorých boli pravidelne pripravované hovorené bibliografie venované novým titulom v knižničnom fonde.

Knižnica vytvárala bibliograficko-informačný aparát. O nových knihách v knižničnom fonde dostávali používatelia informácie prostredníctvom knižných noviniek uverejňovaných v periodikách vydávaných SKN a na webovej stránke knižnice. **Knižné novinky** sú tlačené aj v Braillovom písme a sú k dispozícii používateľom v priestoroch výpožičných služieb. Používatelia využívajú online aj tlačené katalógy kníh.

METODICKÁ ČINNOSŤ

SKN sa v oblasti metodickej činnosti orientovala najmä na zabezpečenie metodických funkcií vo vnútri knižnice, na vzájomnú spoluprácu s odbornými oddeleniami a na riešenie koncepčných a operatívnych otázok.

Metodická a poradenská činnosť bola vykonávaná taktiež **pre 30 verejných knižníc SR**, v ktorých sú zriadené **pracoviská poskytujúce služby pre zdravotne postihnutých používateľov**. Prostredníctvom putovných súborov bolo knižniciam dodaných 7 426 kn. j. zvukových dokumentov, čo je porovnateľné s minulým rokom. Výmena súborov sa uskutočňovala v pravidelných štvrtročných intervaloch. Na základe požiadaviek knižníc sme

operatívne pripravovali aj mimoriadne súbory podľa požiadaviek verejných knižníc. Pracoviská pre ZP používateľov evidovali **823 používateľov a zrealizovali celkovo 19 526 výpožičiek**. Štatistické údaje získavame z ročných výkazov, ktoré nám vyhodnocujú a posielajú jednotlivé verejné knižnice. Tieto ukazovatele nezarátavame do celkových štatistických ukazovateľov knižnice.

V hodnotenom období boli vypracované nasledujúce ročné výkazy: Ročný výkaz o knižnici a Ročný výkaz o neperiodických publikáciách. Taktiež boli doplnené a zaktualizované údaje pre Súborný katalóg periodík SR pre Univerzitnú knižnicu v Bratislave.

KNIŽNIČNÉ SLUŽBY

Pracoviská výpožičiek zvukových dokumentov a dokumentov v Braillovom písme, zásielková služba a komunitné centrum – čítareň sídli **v budove na Námestí Majstra Pavla 32**. Používateľom je v týchto historických priestoroch k dispozícii aj vzácny fond ručne prepisovaných brailových kníh, ktorý obsahuje viac ako 1 000 zväzkov. Výpožičné služby detskej a mládežníckej literatúry poskytujeme **v hlavnej budove na Štúrovej ulici 36**. Na tomto pracovisku majú mladí čitatelia k dispozícii počítač s hlasovým výstupom a čítaciu lupu taktiež s hlasovým výstupom. Tento priestor slúži aj na organizovanie kultúrno-výchovných podujatí pre mladšiu vekovú kategóriu.

SKN poskytovala **absenčné a prezenčné výpožičky, ústne faktografické a bibliografické informácie**. Vykonávala **zásielkovú službu zvukových a brailových dokumentov** používateľom na Slovensku i v zahraničí a **cirkulačnú výpožičnú službu prostredníctvom pracovísk pre zdravotne postihnutých vo verejných knižniciach**. Pre levočských starších a imobilných používateľov realizovala pravidelnú **donášku kníh do domu**. Záujemcom o **digitálnu knižnicu** boli po splnení podmienok registrácie sprístupňované online knihy a časopisy z webovej stránky SKN.

POUŽÍVATELIA

K 31. 12. 2023 knižnica registrovala 1 240 aktívnych používateľov, z toho 97 používateľov do 15 rokov. V porovnaní s predchádzajúcim rokom je to o 14 používateľov viac. Zaregistrovali sme 97 nových používateľov. Služby digitálnej knižnice aktívne využívalo 612 používateľov, čo je o 34 viac ako v roku 2022.

Porovnávací tabuľka

Aktívni používatelia	2019	2020	2021	2022	2023
Počet aktívnych používateľov	1 136	1 167	1 182	1 226	1 240
z toho používatelia do 15 rokov	108	126	132	138	97

VÝPOŽIČKY

Knižnica poskytuje základné aj špeciálne knižnično-informačné služby z vlastných knižničných fondov všetkým vekovým skupinám podľa ich potrieb. Služby sa zakladajú na princípe rovnosti prístupu pre všetkých, bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženstvo, národnosť, jazyk alebo spoločenské postavenie.

K 31. 12. 2023 knižnica vypožičala 14 269 zvukových dokumentov (v porovnaní s rokom 2022 o 1 040 menej), 7 426 zvukových dokumentov pracoviskám pre ZP vo verejných knižniciach (v porovnaní s rokom 2022 o 127 viac), 7 782 dokumentov v Braillovom písme (v porovnaní s rokom 2022 o 777 menej), 45 791 elektronických dokumentov z digitálnej knižnice SKN (v porovnaní s rokom 2022 o 2 981 viac) a 1 periodikum.

Knižnica zrealizovala celkovo 75 269 výpožičiek, v porovnaní s minulým rokom je to o 1 282 výpožičiek viac. V priemere si jeden používateľ vypožičal 61 dokumentov.

SKN vykonala 29 478 výpožičných transakcií, z toho 22 844 tvorili absenčné výpožičky a 6 634 predĺženie výpožičnej lehoty. Vrátaných bolo 21 668 dokumentov.

Porovnávací tabuľka

Výpožičky	2019	2020	2021	2022	2023
Zvukové dokumenty	24 296	22 877	22 728	22 618	21 696
Brailové dokumenty	10 319	8 600	8 454	8 559	7 782
Elektronické dokumenty	26 697	33 353	36 230	42 810	45 791
Spolu	61 312	64 830	67 412	73 987	75 269

Zásielkovou službou, prostredníctvom ktorej sa zvukové a brailové dokumenty dostanú k používateľom na celom Slovensku a do zahraničia sme zaslali 3 198 zásielok zvukových dokumentov (v porovnaní s rokom 2022 o 372 menej) a 1 116 zásielok dokumentov v Braillovom písme (v porovnaní s rokom 2022 o 142 menej). Zvukové dokumenty sú zasielané v polyetylénových vreckách, pričom každé takéto vrecko obsahuje spravidla 3 zvukové knihy. V roku 2023 bolo poštou odoslaných takmer 10 000 zvukových kníh. Brailové dokumenty sú zasielané v špeciálnych brašniach, v hodnotenom období sme používateľom odoslali takmer 4 000 zväzkov brailových kníh.

Pravidelnou donáškovou službou bolo levočským používateľom dodaných 485 kníh v Braillovom písme v počte 1 885 zväzkov a 552 zvukových kníh.

Výpožičný čas

Výpožičné služby	deň	hodiny
Zásielkové	pondelok – piatok	07.00 – 15.00 hod.
Absenčné, prezenčné, čítareň pre dospelých používateľov	pondelok, štvrtok	08.00 – 16.00 hod.
	utorok, streda	08.00 – 15.00 hod.
	piatok	08.00 – 14.00 hod.
Absenčné, prezenčné pre deti a mládež	pondelok	09.00 – 15.00 hod.
	utorok, streda, štvrtok	09.00 – 16.00 hod.
	piatok	09.00 – 13.00 hod.

NÁVŠTEVNOSŤ

Ukazovateľ návštevnosti pozostáva z fyzickej a virtuálnej návštevnosti knižnice (návštevníci prostredníctvom KIS Virtua, návštevníci webovej stránky), taktiež zahŕňa počet účastníkov kultúrno-výchovných podujatí a návštevnosť čítárne. K 31. 12. 2023 sme evidovali spolu 41 471 návštevníkov (v porovnaní s minulým rokom je to o 5 003 viac), z toho 1 265 návštevníkov osobne navštívilo jej pracoviská, 7 055 využilo služby prostredníctvom KIS Virtua, webovú stránku si prezrelo 31 868 návštevníkov a 1 283 účastníkov sa zúčastnilo kultúrno-výchovných podujatí.

DIGITÁLNA KNIŽNICA

Každoročne sa väčší dôraz kladie na využívanie vzdialeného prístupu k informačným zdrojom a databázam SKN. Medzi najvyužívanejšie služby patrí **sprístupňovanie zvukových kníh a časopisov v digitálnej forme prostredníctvom webového sídla knižnice a mobilnej**

aplikácie SKN Corvus. Digitálna knižnica je navrhnutá tak, aby spĺňala všetky štandardy na sprístupnenie aplikácií pre zrakovo postihnutých. Zlepšeniu prístupnosti prispeli aj inštruktážne videá s titulkami. Pri PDF dokumentoch sme pomocou štýlov zlepšili ich štruktúru tak, aby vyhovovali potrebám zrakovo postihnutých používateľov. V roku 2023 sme zrealizovali výmenu sieťovej infraštruktúry v serverovni, čím sme prispeli k zvýšeniu prenosových rýchlostí a k vyššej bezpečnosti počítačovej siete.

Knižnično-informačné služby digitálnej knižnice zahŕňajú realizáciu úkonov, vďaka ktorým môžu používatelia počúvať zvukové knihy a časopisy z webovej stránky, ankety a hlasovania, na základe ktorých pribúdajú zvukové knihy do digitálnej knižnice, konzultácie k službám digitálnej knižnice, zasielanie časopisov v e-mailovom balíčku a CD balíčku a referenčné služby.

V septembri 2023 sme v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou v Martine spustili novú službu pod názvom **DIKDA pre čitateľov SKN**. Vďaka nej môžu používatelia samostatne, bez cudzej pomoci, požiadať o digitalizáciu ľubovoľnej monografie alebo periodika, ktoré sú v Slovenskej národnej knižnici v Martine uvedené v zozname obchodne nedostupných diel z počtu približne 1 300 000 dokumentov. SKN zabezpečuje sťahovanie, úpravu, rozpoznávanie písma a zabezpečenie dokumentov tak, aby si ich čitatelia vedeli stiahnuť priamo z digitálnej knižnice.

V hodnotenom období sme rozšírili ponuku digitálnej knižnice o ďalších **689 online kníh a časopisov** (214 zvukových kníh, 210 zvukových časopisov, 265 kníh e-braille). K 31. 12. 2023 digitálna knižnica obsahovala **9 224 zvukových kníh a časopisov, 750 kníh e-braille a 328 učebníc v PDF formáte**. E-balíček sme rozšírili o časopis Quark – Magazín o vede a technike. V digitálnom archíve časopisov SKN pribudlo 2 730 článkov v textovej forme s fulltextovým vyhľadávaním (k 31. 12. 2023 obsahoval archív 25 181 článkov z 13 titulov časopisov). V roku 2023 pribudol do archívu časopis Dúha – Sociálny časopis pre nevidiacich a slabozrakých občanov.

V roku 2023 čitatelia si stiahli z webovej stránky knižnice **45 791 elektronických súborov**. V porovnaní s minulým rokom je to o 2 981 súborov viac. V hodnotenom období využívalo digitálnu knižnicu **612 aktívnych používateľov**, z nich 146 prostredníctvom mobilnej aplikácie Corvus. Oproti minulému roku je to nárast o 34 používateľov.

Prírastky zvukových kníh a časopisov v digitálnej knižnici

Rok	Počet kníh a časopisov k 1. 1.	Počet kníh a časopisov k 31. 12.	Prírastok kníh a časopisov	Knihy DRM/MP3 k 1. 1.	Knihy DRM/MP3 31. 12.	Prírastok kníh DRM/MP3
2019	6 670	7 074	404	5 978	6 286	308
2020	7 074	7 636	562	6 286	6 725	439
2021	7 636	8 250	614	6 725	7 137	412
2022	8 250	8 800	550	7 137	7 355	218
2023	8 800	9 224	424	7 355	7 569	214

Porovnanie využitia digitálnej knižnice

Rok	Počet zaslaných digitálnych objektov	Objem stiahnutých dát (GB)
2019	26 697	7 800
2020	33 353	8 800
2021	36 230	10 300
2022	42 810	9 900
2023	45 791	10 600

WEBOVÁ STRÁNKA KNIŽNICE – www.skn.sk

Webová stránka je významným informačným zdrojom, na ktorej sú pravidelne zverejňované aktuálne informácie o činnosti knižnice, pripravovaných podujatiach či iných aktivitách. Webová stránka knižnice v roku 2023 zaznamenala 75 540 návštev (v porovnaní s rokom 2022 o 12 585 viac) od 31 868 návštevníkov (v porovnaní s rokom 2022 o 5 191 viac), ktorí spolu navštívili takmer 300 000 podstránok na webovej stránke SKN.

VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ

Izba Mateja Hrebendu. Stála expozícia exponátov týkajúcich sa života a práce Mateja Hrebendu, Námestie Majstra Pavla 32 v Levoči. Vybrané exponáty sa dajú vyhmatať, texty k výstave sú prístupné návštevníkom vo zväčšenom type písma, v Braillovom písme a vo zvukovom zázname.

Slovensko a UNESCO. Hmatová výstava s ukážkami postupu výroby rovnomennej knihy pre nevidiacich v kombinácii Braillovo písmo – zväčšený typ písma – reliéfna grafika. Inštalovaná v zasadacej miestnosti SKN, Štúrova 36 v Levoči.

Videnie nevidenia – i videnia. Hmatová výstava kresleného humoru o ľuďoch, ktorým zrak úplne alebo čiastočne chýba, ale aj o zraku ako takom od autorov z rôznych kútov sveta, doplnená o reliéfnu grafiku. Zámerom výstavy je humornou, nenásilnou formou upozorniť ľudí na to, akú dôležitú úlohu plní v ľudskom živote zrak a aké prekážky musia prekonávať tí, ktorým tento vnem chýba. Inštalovaná na chodbe prízemí SKN, Štúrova 36 v Levoči.

Majster Pavol z Levoče. Hmatová výstava s ukážkami postupu výroby rovnomennej knihy pre nevidiacich v kombinácii Braillovo písmo – zväčšený typ písma – farebná fotografia – reliéfna grafika. Inštalovaná na chodbe 1. poschodia SKN, Štúrova 36 v Levoči.

KULTÚRNO-VÝCHOVNÁ ČINNOSŤ

Knižnica okrem odborných činností a služieb pripravila pre svojich používateľov a verejnosť rozličné kultúrno-výchovné aktivity. V roku 2023 bolo zorganizovaných 53 podujatí. Zúčastnilo sa ich 1 283 návštevníkov.

Prehľad kultúrno-výchovnej činnosti

P.č.	Termín	Forma	Názov podujatia	Cieľová skupina	Počet
1.	16. 01.	Počúvanie rozhlasovej hry	Svetový Braillov deň Počúvanie rozhlasovej hry Na vlastných krídlach, o živote a diele Louisa Brailla	ZP mládež	19
2.	20. 01.	Exkurzia	Rehabilitačné stredisko pre zrakovo postihnutých v Levoči	frekventanti	10
3.	23. 01.	Čítanie s prvákmi	Čítanie s prvákmi z kníh v Braillovom písme	ZP deti	6
4.	30. 01.	Exkurzia	Zápis nových čitateľov spojený s exkurziou, Spojená škola internátna v Levoči	ZP deti	18
5.	30. 01.	Súťaž v čítaní Braillovho písma	Spojenná škola internátna v Levoči	ZP deti	7
6.	08. 02.	Literárny klub	Literárny klub – hosť Peter Župník , známy levočský a medzinárodný fotograf	členovia a priaznivci LK	10
7.	22. 02.	Beseda	Beseda s Jiřím Mojžíškom , osobnosťou v oblasti technológií pre nevidiacich, tvorcom tyflografiky	čitateľská verejnosť	30
8.	23. 02.	Exkurzia	Základná škola s materskou školou Pod Vinbargom v Bardejove, účastníci projektu Erasmus+ zo Slovenska, Grécka, Talianska a Španielska. Spoločne realizujú aktivity zamerané na rozvoj čítania ako kľúčovej schopnosti pri vzdelávaní.	verejnosť	23
9.	02. 03.	Beseda	Beseda so spisovateľom Petrom Šloserom , autorom kníh zo zákulisia policajného vyšetrovania, bývalým policajtom, ktorý stál pri zrode NAKA	čitateľská verejnosť	43
10.	13. 03.	Čítanie s prvákmi	Čítanie s prvákmi z knižnej novinky ABECEDIDLO v Braillovom písme	ZP deti	5
11.	15. 03.	Odborná prednáška	Braillovo písmo a reliéfná grafika v živote osôb so zrakovým postihnutím – odborná prednáška pre študentov a pedagógov špeciálnej pedagogiky, Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, Katedra špeciálnej pedagogiky. Hlavný organizátor SKN/SABP v spolupráci s ÚNSS.	študenti špeciálnej pedagogiky, odborná verejnosť	70
12.	21. 03.	Exkurzia	Univerzita Komenského v Bratislave, študenti špeciálnej pedagogiky (I. skupina)	študenti	17
13.	28. 03.	Exkurzia	Univerzita Komenského v Bratislave, študenti špeciálnej pedagogiky (II. skupina)	študenti	15
14.	29. 03.	Beseda	Príbehy z kúzelného lesa – beseda a autorské čítanie s mladou levočskou autorkou Bronislavou Marekovou	ZP deti	36
15.	12. 04.	Hodina literatúry	Hodina literatúry v knižnici na tému Príbehy zo života deti a mládeže , žiaci II. stupňa Špeciálnej základnej školy v Levoči	ZP deti	25
16.	17. 04.	Čítanie s prvákmi	Čítanie s prvákmi z knižnej novinky ABECEDIDLO v Braillovom písme	ZP deti	10
17.	17. 04.	Exkurzia	Základná škola Gašpara Haina, Levoča	žiaci 1. ročníka	20
18.	18. 04.	Literárny klub	Literárny klub – hosť Štefan Hamza , majiteľ známeho a svojou históriou i súčasným postavením na knižnom trhu jedinečného kníhkupectva Christiania v Poprade	členovia a priaznivci LK	10
19.	18. 04.	Exkurzia	Univerzita Komenského v Bratislave, študenti špeciálnej pedagogiky (III. skupina)	študenti	17
20.	20. 04.	Beseda	Tajomná Saudská Arábia – beseda so spisovateľkou a blogerkou Soňou Bulbeck	čitateľská verejnosť	35

21.	25. 04.	Prezentácia	Prezentácia digitálnej knižnice, činnosti a služieb SKN v Podtatranskej knižnici v Poprade	zamestnanci knižnice	5
22.	25. 04.	Exkurzia	Univerzita Komenského v Bratislave, študenti špeciálnej pedagogiky (IV. skupina)	študenti	14
23.	04. 05.	Exkurzia	Stredná zdravotnícka škola, Košice	študenti	36
24.	09. 05.	Hlasné čítanie	Hlasné čítanie z kníh v Braillovom písme , vysielané naživo prostredníctvom YouTube kanála knižnice	čitateľská verejnosť	30
25.	11. 05.	Čítanie s prvákmi	Čítanie s prvákmi z kníh v Braillovom písme	ZP deti	5
26.	12. 05.	Exkurzia	Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta, študenti špeciálnej pedagogiky	študenti	22
27.	22. 05.	Čítanie s prvákmi	Čítanie s prvákmi z kníh v Braillovom písme	ZP deti	5
28.	08. 06.	Odborná prednáška	Stravou k zdravým kolenám , odborná prednáška Milana Poliaka o správnom stravovaní	čitateľská verejnosť	16
29.	13. 06.	Exkurzia	Gymnázium J. F. Rimavského, Levoča	študenti	15
30.	14. 06.	Exkurzia	Gymnázium J. F. Rimavského, Levoča	študenti	17
31.	14. 06.	Odborná konferencia	Odborná konferencia Aktuálne možnosti a výzvy hmatovej grafiky . Hlavný organizátor SKN/SABP v spolupráci s odborníkmi z tímu ATELION, Ateliér asistívnych technológií Strediska ELSA na ČVUT a Strediska Teiresiás na Masarykově univerzitě v Brně. Vysielané aj online prostredníctvom YouTube kanála knižnice.	odborná verejnosť	148
32.	27. 06.	Exkurzia	Podtatranská knižnica v Poprade, zamestnanci knižnice	knihovníci	22
33.	27. 06.	Literárny klub	Literárny klub – hostka Dora Kulová , herečka a dlhoročná načítavateľka zvukových kníh pre nevidiacich	členovia a priaznivci LK	15
34.	18. 07.	Exkurzia	Exkurzia v Izbe Mateja Hrebendu	odborná verejnosť	8
35.	25. 07.	Exkurzia	Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Základná organizácia Senica	členovia ZO	21
36.	26. 07.	Exkurzia	Účastníci letného tábora organizovaného Múzeom špeciálneho školstva v Levoči v rámci letného projektu „My sme malí múzejníci“ I.	účastníci tábora	14
37.	júl	Čítanie z brailu na pokračovanie	Čítanie z brailu (online) – mesiac júl (6., 13., 20., 27. júl): Harriet Beecher Stoweová: Chalúpka strýčka Toma	čitateľská verejnosť	34
38.	07. 08.	Exkurzia	Ľubovnianska knižnica v Starej Ľubovni, zamestnanci knižnice	knihovníci	19
39.	09. 08.	Exkurzia	Účastníci letného tábora organizovaného Múzeom špeciálneho školstva v Levoči v rámci letného projektu „My sme malí múzejníci“ II.	účastníci tábora	23
40.	august	Čítanie z brailu na pokračovanie	Čítanie z brailu (online) – mesiac august (3., 10., 17. august): Harriet Beecher Stoweová: Chalúpka strýčka Toma	čitateľská verejnosť	27
41.	12. 09.	Výstava / odborná prednáška	Vône prírody – objavte ich kúzlo s každým nádychom! Spoznávanie liečivých bylín a ďalších plodín a rastlín charakteristických svojou vôňou, ktoré je možné spoznávať aj hmatom. Výstava spojená s odbornou prednáškou v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši v rámci 21. ročníka cyklu Fragmenty z prírody	ZP deti, čitateľská verejnosť	25
42.	19. 09.	Literárny klub	Klubovanie na cestách – 4. výjazdové literárne stretnutie v Mestskej knižnici v Bratislave, hosť – Martin Hatala , stand-up-ista, básnik a prozaik	členovia a priaznivci LK	16

43.	21. 09.	Beseda	Beseda s Dominikou Sakmárovou , spisovateľkou, sinologičkou, blogerkou a cestovateľkou	čitateľská verejnosť	52
44.	27. 09.	Beseda	Beseda so Silviou Vančovou , spisovateľkou a zakladateľkou vydavateľstva detských kníh VeroNetka	ZP deti	35
45.	27. 09.	Detská čitateľská súťaž	Vyhodnotenie 19. ročníka detskej čitateľskej súťaže SOVIČKA a vyhlásenie 20. ročníka súťaže	ZP deti	17
46.	18. 10.	Exkurzia	Zrakovo postihnuté deti a mládež z Českej republiky	ZP deti a mládež	22
47.	24. 10.	Literárny klub	Literárny klub – hosť Ján Mackovjak , prozaik a výtvarník	členovia a priaznivci LK	12
48.	08. 11.	Exkurzia	Katolícka univerzita v Ružomberku, študenti špeciálnej pedagogiky a pedagogiky mentálne postihnutých	študenti VS	17
49.	09. 11.	Koncert	Koncert skupiny BLINDMAN / Milan Kvietok & Marek Botev pri príležitosti Dňa nevidiacich	čitateľská verejnosť	68
50.	20. 11.	Beseda / prezentácia knihy	Beseda so Želmírou Zemčákovou pri príležitosti Dňa nevidiacich spojená s prezentáciou knihy ABEDECIDLO, Materská škola, Ul. J. Francisciho, Levoča	predškoláci	32
51.	29. 11.	Exkurzia	Exkurzia spojená s premietaním vianočných príbehov s audiokomentárom pre žiakov Spojenej školy internátnej v Levoči	ZP deti	28
52.	05. 12.	Literárny klub	Vianočný Literárny klub – hosť Ján Račko , básnik a hudobník	členovia a priaznivci LK	10
53.	12. 12.	Beseda / prezentácia knihy	Beseda so Želmírou Zemčákovou , autorkou knihy ABEDECIDLO, Knížnica Jána Henkela, Levoča	žiaci 1. stupňa základných škôl	27
Spolu: 1 283 návštevníkov					

EDIČNÁ A VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

REDAKČNÁ ČINNOSŤ

SKN v roku 2023 vydávala **18 titulov časopisov v šiestich formátoch prístupných vnímaniu osôb so zrakovým a iným zdravotným postihnutím**, a to:

- v Braillovom písme,
- vo zväčšenom type písma,
- vo zvukovom zázname vo formáte MP3 na CD nosičoch,
- vo zvukovom zázname vo formáte MP3 cez webové rozhranie – audioweb,
- v textovom formáte (TXT, RTF) na CD nosičoch – CD balíček,
- v textovom formáte (TXT, RTF) elektronickou poštou – e-mailový balíček.

Jednotlivé časopisy vychádzali s periodicitou dvojtyždenníka, mesačníkov, dvojmesačníkov a štvrťročníkov, niektoré tituly súčasne vo viacerých formátoch (v Braillovom písme, vo zvukovom zázname, aj vo zväčšenom type písma).

Prehľad vydávaných periodík:

NOVÝ ŽIVOT – nosný a najstarší časopis mapuje život zrakovo znevýhodnených ľudí vo všetkých jeho sférach – informuje o činnosti a aktivitách Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska a dianí v jej základných organizáciách, ale aj o činnosti a aktivitách iných organizácií zameriavajúcich sa na pomoc zrakovo a inak zdravotne postihnutým, prináša novinky o kompenzačných pomôckach a technických novinkách, o legislatívnych zmenách, poskytuje sociálno-právne poradenstvo, pripomína výročia jubilantov, nekrológy. Rubriky časopisu: **MALE VEĽKÉ ROZHOVORY** prinášajú interview so zaujímavými ľuďmi so zdravotným postihnutím. Rubrika **VÁŠ PRÍBEH** dáva priestor dopisovateľom prezentovať svoj vlastný životný príbeh. V rubrike **NAPÍSAĽI STE NÁM** nájdú čitatelia príspevky dopisovateľov o rôznych podujatiach či realizovaných projektoch. Rubrika **TRI KRÁT JEDEN** prináša tri otázky pre jedného človeka/osobnosť. **TECHNOVINKY** predstavujú zaujímavé technické pomôcky pre nevidiacich. Nevidiaci majú možnosť uverejňovať v časopise zdarma inzeráty a prostredníctvom rubriky **KNIŽNÉ NOVINKY** sú každý mesiac informovaní o prírastkoch v knižničnom fonde SKN. Súčasťou sú krížovky i štvorsmerovky, v roku 2023 pribudol Roháčik. Každoročne sú k letnému dvojčíslu časopisu prikladané rôzne tematicky ladené prílohy (Lúštite s nami, Vtipy o nevidiacich, Receptár, Múdrosti do domácnosti a iné). Čiernotlačová verzia Nového života je obohatená o fotografický materiál z rôznych podujatí.

12 čísel ročne, ročné predplatné 3,50 €.

VIERKA – časopis pre ženy a o ženách. Informuje o živote, aktivitách, záujmoch a potrebách zrakovo postihnutých žien, prináša rozhovory s úspešnými ženami, ktoré žijú so zdravotným postihnutím, no napriek tomu sú schopné svojím silným životným príbehom motivovať iné ženy s podobným osudom k hľadaniu zmyslu života a uplatneniu sa v ňom. Pravidelne uverejňuje autorské i prevzaté články z oblasti praktického poradenstva – rozhovory, recepty, ručné práce, praktické rady do domácnosti, ale aj ankety na rôzne zaujímavé ženské témy. Obsahuje rozmanité rubriky ako **ROZHOVOR**, **MUŽI O ŽENÁCH**, **ZAÚJÍMAVOSTI O ŽENÁCH**, **NA NÁVŠTEVE**, **RADÍME RODIČOM**, **KRÁSA A ŠARM**, **RADY DO DOMÁCNOSTI**, **ZDRAVÁ VÝŽIVA** a **ŽENSKÉ OSOBNOSTI**. Vytvára

priestor na vzájomnú výmenu rád, odporúčaní, overených i osvedčených skúseností medzi čitateľkami. Sú motivujúcim prvkom, ako samotné čitateľky zaangažovať do diania a aktivít, ale aj publikovania v samotnom periodiku. KRÍŽOVKA a RECEPTY sú stálymi a obľúbenými rubrikami s vkladom samotných čitateľiek – recepty sú vyberané so zreteľom na zvládnutie varenia či pečenia bez zraku, ale aj s iným zdravotným znevýhodnením. Motiváciou je odmeňovanie výhercov vecnými cenami. Časopis prináša aj fotografický materiál.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,50 €.

MLADOST – časopis pre mládež. Vo veľkej miere ho tvoria dopisovateľské príspevky mladých autorov mapujúce ich život prostredníctvom osobných zážitkov aj rôznorodých aktivít – cestovanie, štúdium, dovolenky, životné príbehy, ale aj ankety, súťaže, kvízy, tipy na čítanie a pod. Zaujímavou súčasťou sú recenzie na knihy a súťaž, ktorá zapája mladých ľudí do aktivít aj dopisovateľskej činnosti. Aj tu sú výhercovia súťaží pravidelne odmeňovaní. Časopis má ambíciu osloviť a zaangažovať do diania najmä mladých, kreatívnych ľudí, ale aj študentov, a vytvárať týmto spôsobom potenciál ďalších prispievateľov, ktorí by periodikum pre mladých oživil.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,50 €.

NÁDEJ – ekumenický časopis pre všetkých kresťanov. Zahŕňa pravidelné rubriky, rozhovory, informuje o náboženských podujatiach a významných udalostiach v živote veriacich, venuje sa duchovným cvičeniam aj náboženskej výchove detí a mládeže. Prináša rozhovory s cirkevnými predstaviteľmi aj nábožensky ladené príbehy. Časopis zostavuje externá spolupracovníčka v spolupráci s dopisovateľmi.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2,50 €.

KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER – časopis o literatúre, umení a kultúre doma i v zahraničí. Obsahuje autorské aj prevzaté články o slovenských i svetových literátoch, umelcoch, rôzne recenzie, prezentuje rozhovory s umelcami, filozofmi, divadelníkmi, hercami, režisérmi, fotografmi, ale mapuje aj literárne počiny a úspechy nevidiacich a inak zdravotne znevýhodnených autorov v rámci regiónov Slovenska. Súčasťou časopisu je príležitostne uverejňovaná rubrika LITERÁRNA DIELŇA, ktorá už niekoľko rokov vytvára priestor na publikovanie vlastnej autorskej tvorby – prózy i poézie zrakovo a inak zdravotne postihnutých, s možnosťou získať spätnú väzbu prostredníctvom odborných odkazov erudovaného literárneho tvorcu. Príloha na čítanie ČITADELA vyšla prvýkrát ako premiérový vianočný bonus s ukážkami zo zaujímavých diel domácich i svetových literátov a zaujímavosťami o ich životných osudoch i literárnej ceste a tvorbe. Prílohu dostávajú čitatelia zdarma a k časopisu bude prikladaná trikrát ročne.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,50 €.

ŠACH – časopis vytvára priestor pre zrakovo postihnutých šachistov na uverejňovanie príspevkov zo šachových súťaží – partií, turnajov, prináša analýzy a informácie z domáceho i zahraničného šachového diania, nakoľko práve šach je pre ľudí so zrakovým postihnutím jedným z najpopulárnejších športov. Je zostavovaný externými spolupracovníkmi – aktívnymi šachistami, ktorí sa roky aktívne zúčastňujú turnajov, sú odborne erudovaní a dokážu poskytnúť ich autentické analýzy.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2,50 €.

PRAMENĚ – časopis, ktorý v rubrike BLOK O NEVIDIACICH prináša autorské rozhovory a reportáže v seriáli so zvolenou témou. V roku 2023 seriál s témou Nevidiaci v akcii priniesol rozhovory so zrakovo a inak zdravotne znevýhodnenými ľuďmi, ktorí napriek postihnutiu vedú mimoriadne aktívny, často aj adrenalínový život. Dvojtyždenník ponúka taktiež široký výber prevzatých materiálov z iných zdrojov týkajúcich sa rozličných oblastí spoločenského života. V Prameni odznelo v roku 2023 celkom 52 zvukových príspevkov, z toho 20 v rámci spomínaného seriálu.

24 čísel ročne, ročné predplatné 4, 50 €.

ROZHLADY – jediný, monotematicky zameraný zvukový časopis, svojím rozsahom ponúka široký priestor na uverejňovanie zaujímavých tém z rôznych spoločenských oblastí – významné výročia či osobnosti, ale aj psychologické, politické, cestopisné, literárne a historické témy, či témy zdravotné alebo k aktuálnym udalostiam i výročiam, ktoré sú v danom roku nosné a spoločensky významné. Zaujímavosťou je, že tento publicisticky a svojho druhu jediný takto ladený časopis si mnohí čitatelia kvôli rozsiahlemu koncentrovanému materiálu na dané témy a zaujímavosti aj archivujú.

8 čísel ročne, ročné predplatné 2,50 €.

NOVET – časopis o novinkách z oblasti vedy a techniky, zahŕňa informácie z populárnych oblastí – IT, mobily, internet, počítače, ale aj vesmír, medicína, oblasť výskumu, kompenzačné pomôcky pre osoby so zrakovým postihnutím, zaujímavosti zaznamenávajúce pokrok vo vývoji technológií pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých. Rozširujú možnosť oboznámiť sa s technickým pokrokom a výdobytkami uľahčujúcimi život bez zraku či s jeho poškodením. Zviditeľňuje osobnosti z oblasti vedy a techniky a nositeľov Nobelových cien. V nemalej miere doň prispievajú samotní nevidiaci, zdatní v technickej oblasti, ktorí podrobným popisom pomôcky a jej funkcií pomáhajú zrakovo znevýhodneným ľahšie zvládnuť jej obsluhu.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,50 €.

POHYB – časopis určený priaznivcom športu. Obsahuje blok zo športového života zrakovo a inak zdravotne postihnutých, prináša pestré spravodajstvo a publicistiku zo slovenského i svetového športového diania, výsledky z významných svetových i domácich športových súťaží, medailóny úspešných športovcov i paralympionikov, mapuje históriu či súčasný vývoj jednotlivých športov. V roku 2023 v ňom pribudol seriál na pokračovanie o začiatkoch športových aktivít zrakovo postihnutých športovcov v prostredí škôl pre nevidiacich. Súčasťou niekoľkých čísel Pohybu boli aj zvukové rozhovory so zrakovo postihnutými športovcami.

12 čísel ročne, ročné predplatné 2,50 €.

AKORD – časopis o hudobnom dianí doma a v zahraničí z oblasti vážnej i populárnej hudby uverejňuje rozhovory s hudobníkmi, instrumentalistami, spevákmi rôznych hudobných žánrov, informuje o významných a prestížnych hudobných udalostiach – koncertoch, muzikáloch, udeľovaní hudobných cien doma i v zahraničí, avizuje vydania nových hudobných albumov a hudobné recenzie. Už niekoľko rokov je obohatený o ukážky zaujímavých hudobných diel.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2,00 €.

DOTYKY – časopis pre profesionálnych nevidiacich masérov a priaznivcov zdravého životného štýlu. Obsahuje novinky z oblasti liečebnej rehabilitácie, fyzioterapie a zdraviu prospešné rady a odporúčania, rozhovory s masérmi a lekármi. Upozorňuje na špecifiká masérstva, ktorému sa úspešne venuje v súčasnosti veľká časť zrakovo postihnutých ľudí. Je zostavovaný externou spolupracovníčkou, ktorá je v danej oblasti odborne erudovaná.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2,00 €.

ŽIVOT – časopis pozostáva z vybraných článkov týždenníka Život (pre vidiacu verejnosť). Pri výbere kladieme dôraz aj na články o ľuďoch s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia. Vo zvukovom formáte tak sprístupňujeme nevidiacim tlačené periodikum určené primárne vidiacim, ku ktorému by mali inak sťažený prístup.

12 čísel ročne, ročné predplatné 4,00 €.

SLOVENKA – časopis pozostáva z vybraných článkov týždenníka Slovenka (pre vidiacu verejnosť). Výber vždy zahŕňa aj reportáže z oblasti rôznych zdravotných znevýhodnení, životné príbehy, ktoré majú slúžiť ako motivácia. Prináša inšpirujúce rozhovory so známymi osobnosťami z kultúrneho prostredia, ale aj s ďalšími zaujímavými ľuďmi z iných spoločenských sfér.

12 čísel ročne, ročné predplatné 4,00 €.

ZDRAVIE – časopis prináša vybrané články z mesačníka Zdravie (pre vidiacu verejnosť). Odhaľuje zdravotné problémy, informuje o nových liečebných metódach, pokroku v medicíne, ale aj o liečivách a nových trendoch v oblasti zdravotníckych služieb, o legislatívnych zmenách, liečebných postupoch aj kúpeľných liečbach. Jeho zvuková forma sprístupňuje nevidiacim periodikum, ktoré inak vychádza len pre vidiacu verejnosť.

12 čísel ročne, ročné predplatné 4,00 €.

DIABETIK – časopis pozostáva z vybraných článkov odborného-populárneho dvojmesačníka Diabetik (pre vidiacu verejnosť) a poskytuje rady a liečebné postupy pre diabetikov. Keďže ešte stále veľké percento ľudí prichádza o zrak práve v dôsledku diagnózy diabetes, časopis poskytuje dôležité informácie z oblasti prevencie a liečby tohto závažného ochorenia a varuje včasnou intervenciou pacientov pred rizikami ochorenia. Vybrané príbehy diabetikov, ktorí si úspešne poradili s diagnózou, slúžia pre čitateľov ako návod a povzbudenie.

6 čísel ročne, ročné predplatné 4,00 €.

QUARK – magazín o vede a technike, ktorý popularizuje vedu a prináša zaujímavosti z rôznych oblastí vedeckého rozvoja, nové objavy a vedecké poznatky, reaguje na aktuálne rezonujúce témy. Sprístupňujeme ho v pôvodnom rozsahu a po technickej úprave v textovom formáte ako súčasť e-mailového balíčka a CD balíčka (podľa voľby čitateľa).

12 čísel ročne.

ZEM&VEK – nezávislý spoločensko-politický mesačník mapujúci rôzne oblasti, ktorý sprístupňujeme v pôvodnom rozsahu a po technickej úprave v textovom formáte ako súčasť e-mailového balíčka a CD balíčka (podľa voľby čitateľa).

12 čísel ročne.

Audioweb – zvukový záznam vo formáte MP3 cez webové rozhranie:

NOVÝ ŽIVOT, NOVET, PRAMEŇ, NÁDEJ, POHYB, AKORD, ROZHĽADY, DOTYKY, ŽIVOT, ZDRAVIE, SLOVENKA, DIABETIK. Zvukové časopisy sú prístupné na webovej stránke vo formáte MP3 so zvukovou pečiatkou. Každý predplatiteľ audiowebu musí byť registrovaným čitateľom knižnice a je mu pridelená licencia na počúvanie a sťahovanie časopisov. Jednotlivé čísla časopisov sú prístupné na webovej stránke priebežne podľa uzávierok. Ročné predplatné 2,00 €.

CD balíček – textový formát (TXT, RTF) na CD nosičoch:

NOVÝ ŽIVOT, VIERKA, ROZHĽADY, MLADOSŤ, NOVET, NÁDEJ, POHYB, DOTYKY, KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER, ŠACH, AKORD, QUARK, ZEM&VEK, VEĽKÝ BRAILOVÝ KALENDÁR. Časopisy v textovom formáte sú zasielané mesačne podľa uzávierok na CD nosiči. Ročné predplatné 6,00 €.

E-mailový balíček – textový formát (TXT, RTF) elektronickou poštou:

NOVÝ ŽIVOT, VIERKA, ROZHĽADY, MLADOSŤ, NOVET, NÁDEJ, POHYB, DOTYKY, KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER, ŠACH, AKORD, QUARK, ZEM&VEK, VEĽKÝ BRAILOVÝ KALENDÁR. Časopisy v textovom formáte sú zasielané priebežne podľa uzávierok na e-mailovú adresu predplatiteľa. Ročné predplatné 5,00 €.

Prehľad vydávaných časopisov podľa prístupného formátu a nákladu

Názov časopisu	Náklad v ks					
	Braillovo písmo	Zväčšený typ písma	MP3 CD	Audioweb	CD balíček	E-mailový balíček
Nový život	120	81	82	86	3	76
Vierka	98	129	x	x	3	76
Mladosť	66	x	x	x	3	76
Nádej	37	x	27	86	3	76
Kultúrno-liter. výber	47	x	x	x	3	76
Šach	14	17	x	x	3	76
Prameň	x	x	97	86	x	x
Rozhľady	x	x	29	86	3	76
Novet	x	x	24	86	3	76
Pohyb	x	x	19	86	3	76
Akord	x	x	22	86	3	76
Dotyky	x	x	18	86	3	76
Život	x	x	43	86	x	x
Slovenka	x	x	40	86	x	x
Zdravie	x	x	59	x	x	x
Diabetik	x	x	30	x	x	x
Quark	x	x	x	x	3	76
Zem&Vek	x	x	x	x	3	76

Celoročné predplatné za časopisy sa pohybovalo v rozpätí **od 2 do 5 eur** za jeden časopis, u Audiowebu je to predplatné za 12 časopisov súčasne a u CD balíčka a E-mailového balíčka je to predplatné za 13 časopisov vrátane kalendára. Tržby z predplatného za časopisy predstavovali sumu 4 107,40 eur, čo je oproti roku 2022 o 704,70 eur viac a z predaja kalendárov sumu 2 879,50 eur, čo je oproti roku 2022 o 743,30 eur viac.

Časopisy si predplatilo celkom 467 predplatiteľov, čo je oproti roku 2022 o 79 menej. Pokles počtu predplatiteľov sa pravdepodobne odvíja nielen od všeobecného poklesu záujmu o periodickú tlač, ale aj objektívneho ukazovateľa, ktorým je prirodzený úbytok predplatiteľov vo vysokom veku, preferujúcich napr. brailovú tlač. Tieto ukazovatele však majú v posledných rokoch premenlivý charakter. Našou snahou je reflektovať meniace sa návyky čitateľov, hľadať stále nové a modernejšie spôsoby propagácie tlače i nové cieľové skupiny potenciálnych čitateľov – v domovoch dôchodcov, nemocniciach, zariadeniach pre seniorov, školských zariadeniach. Cieľom je osloviť aj mladšiu generáciu čitateľov s rôznym zdravotným znevýhodnením, ktorá prechádza na elektronickú formu získavania informácií. Veľa z nich si volí formou predplatného práve túto formu periodík.

Pri vydávaní časopisov sa riadime harmonogramom prípravy a expedície periodík na príslušný kalendárny rok, ten bol v roku 2023 dodržaný a časopisy v plnom rozsahu distribuované k predplatiteľom.

Nosným a najdôležitejším cieľom redakcie je zaujať obsahovou náplňou periodík, spestriť periodiká obmenou rubriek, novými prílohami, zvýšiť podiel autorských príspevkov, poskytnúť čitateľom priestor na prezentovanie vlastnej činnosti i aktivít, či dopisovateľskú sebarealizáciu. Redakcia aj v roku 2023 v časopisoch uverejňovala aktuálne informácie zo života a činnosti zrakovo znevýhodnených ľudí, spravodajstvo z výročných členských schôdzí základných organizácií Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ďalej len „ÚNSS“), informácie z ÚNSS a klubovej činnosti jej základných organizácií, nové legislatívne zmeny, sociálno-právne rady, novinky z oblasti kompenzačných pomôcok, úspechy zrakovo postihnutých športovcov, medailóny jubilantov, nekrológy, oddychové čítanie, krížovky, štvorsmerovky, knižné novinky a tiež prevzaté články z rôznych oblastí života vyberané s dôrazom na obsahovú profiláciu jednotlivých periodík. Časopisy redakcia pravidelne prezentuje aj na Facebooku a vo vybraných periodikách uverejňuje avíza o obsahu najbližších vydaní časopisov.

Aj v dobe poklesu všeobecného záujmu vydávanie časopisov pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých je výsostne opodstatnené a v zastúpení tlače v rámci Slovenska jedinečné, nakoľko ide o špecifickú skupinu čitateľov s nárokmi i právami na prístupnosť k informáciám. Širokou škálou oblastí cielených na ich zdravotné znevýhodnenie časopisy poskytujú servis informácií, ktoré nájdú v iných periodikách mnohokrát len okrajovo a sporadicky.

Neodmysliteľné sú aj podujatia v réžii redakcie. Patrí medzi nich tradičná haptická výstava v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši, ktorú sme opakovane pripravili pre nevidiacich záujemcov, tentoraz na tému Vône prírody. Tieto výstavy sú populárne aj z dôvodu, že poskytujú návštevníkom hmatový zážitok z muzeálnych exponátov vrátane exponátov zo živej prírody, ale aj citlivého prístupu a erudovanosti lektorov.

Redakcia pracovala v 4-člennom zložení (vedúca redakcie, traja redaktori, z toho jeden nevidiaci). Zostavovateľmi troch časopisov – Nádej, Dotyky a Šach boli štyria osvedčení externí spolupracovníci redakcie.

KALENDÁRE

Redakcia zostavuje a zadáva do tlače **kalendáre na príslušný kalendárny rok**. Redakčná príprava kalendárov sa uskutočňuje v prvej polovici roka, ich výroba v druhom polroku.

SKN vydala tieto kalendáre na rok 2024:

- **stolový kombinovaný** (s výrokmi o starnutí a starobe) – súťaž braillo a čiernotlač, cena 3,00 €/ks,
- **stolový čiernotlačový** (s motivačnými citátmi), cena 3,00 €/ks,
- **nástenný reliéfny** Skrytý svet – Chrobáky, cena 7,00 €/ks,
- **veľký braillový** (obsahuje historický a tyflogický kalendár, adresár inštitúcií pre zrakovo postihnutých), cena 1,00 €/ks,
- **jednolistový** (súčasť časopisu Nový život),
- **cirkevný**, cena 1,00 €/ks.

Na príprave nástenného reliéfného kalendára na rok 2024 s témou Skrytý svet – Chrobáky redakcia spolupracovala so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši, Slovenskou autoritou pre Braillovo písmo a výtvarníkom Matúšom Vaculom.

V roku 2023 získala SKN ďalšie ocenenie za vlastnú kalendárovú tvorbu s umeleckou hodnotou. Klub fotopublicistov Slovenského syndikátu novinárov a Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici v prestížnej súťaži Najkrajší kalendár Slovenska 2023 udelili reliéfnemu kalendáru Z riše húb mimoriadne ocenenie za dlhodobé šírenie výtvarnej kultúry pre minoritné skupiny obyvateľstva v kategórii nástenné viaclistové – firemné reprodukcie umeleckých diel.

REDAKČNÁ RADA

Redakčná rada je **poradným orgánom riaditeľa pri vydávaní časopisov** pre osoby so zrakovým a iným zdravotným postihnutím, bez kompetencie zasahovať do koncepcie a obsahovej náplne časopisov či príspevkov odborných redaktorov zostavujúcich časopisy. Rada má 5 členov a pracuje v zložení: hlavný koordinátor Slovenskej autority pre Braillovo písmo, nevidiaci redaktor Rozhlasu a televízie Slovenska, bývalý šéfredaktor časopisov pre zrakovo postihnutých, korektorka brailovej tlače a aktívna čitateľka a spolupracovníčka našej redakcie.

V roku 2023 sa uskutočnili dve zasadnutia rady. Členovia rady priniesli niekoľko zaujímavých a nestranných pohľadov na vydávané periodiká, navrhnuté boli aj možné zmeny, ktoré by v časopisoch uvítali. V druhom polroku vyšla skúšobne príloha na čítanie k časopisu Kultúrno-literárny výber, so zaujímavými literárnymi ukážkami svetových i domácich autorov, ktorá bola čitateľmi dlhodobo žiadaná. Rada rozoberala aj možnosť kompilácie či nožnej redukcie počtu časopisov, nakoľko počet predplatiteľov klesá. Redukcia by bola založená na spojení dvoch podobne zameraných časopisov s ponechaním ich pôvodného rozsahu. Redakčná rada vyzdvihla úroveň časopisov aj ich nové prvky, ktoré sú ich obohatením, taktiež podiel autorských príspevkov. Spolupráca s členmi rady prebiehala celoročne aj formou online.

LITERÁRNY KLUB

Pôsobí od roku 2011 pri SKN so zameraním **na cieľovú skupinu zrakovo a inak zdravotne postihnutých píšucich autorov, milovníkov literatúry a literárnej publicistiky z celého Slovenska**. Okrem pravidelných stretnutí s renomovanými literárnymi autormi klub vytvára pre zrakovo a inak zdravotne znevýhodnených tvorcov odborné i hodnotiace podmienky pre ich seberealizáciu v tejto oblasti. Umožňuje im prostredníctvom okamžitej a priamej spätnej väzby reflektovať kritiku a umelecké nároky na ich vlastnú tvorbu, vytvára priestor na publikovanie aj v časopise Kultúrno-literárny výber v rubrike Literárna dielňa, ale aj mimo periodík pre nevidiacich.

Literárny klub vedú dvaja erudovaní literárni tvorcovia, vedúca klubu a garant klubu, ktorí sa vlastnej tvorbe venujú profesionálne, sú publikačne aktívni, sú tiež viacnásobnými laureátmi literárnych súťaží na Slovensku i v Českej republike aj autormi básnických zbierok. Poskytujú začínajúcim autorom spätnú odozvu na ich vlastnú tvorbu a usmerňujú ich v celoslovenských literárnych súťažiach. Potešiteľným výsledkom sú ocenenia na prestížnych literárnych súťažiach či publikovanie v celoslovenských literárnych časopisoch aj zborníkoch.

Literárny klub SKN pripravil v roku 2023 **šesť stretnutí nevidiacich, slabozrakých a inak zdravotne postihnutých priaznivcov literatúry**, prezenčne aj online, so zaujímavými literárne činnými autormi. Online stretnutia poskytujú možnosť, ako naplniť pôvodný zámer klubovej činnosti – aby mal literárny klub celoslovenský charakter a podchytil talentovaných píšucich autorov aj z iných regiónov Slovenska, nielen z Levoče a blízkeho okolia. Tieto spojené stretnutia sa ukazujú ako perspektívne.

Okrem stretnutí klubu na pôde SKN sa osvedčila aj ďalšia platforma literárnych stretnutí – Klubovanie na cestách, výjazdové literárne stretnutia v knižniciach s hosťom a autormi so zrakovým a iným zdravotným postihnutím. Vďaka ústretovosti knižníc a vytvoreniu vhodných podmienok, vrátane autorského zázemia, môžeme túto aktivitu organizovať aj v iných mestách. V roku 2023 sa uskutočnilo jedno Klubovanie na cestách v Mestskej knižnici v Bratislave.

Klubových stretnutí sa zúčastnilo v priemere 12 až 18 účastníkov. Každý klub prezentujeme aj na webovej stránke SKN, na Facebooku a v našich periodikách.

V roku 2023 vyšiel **Zborník prác zrakovo a inak zdravotne postihnutých autorov** s názvom **Cesty**, ktorý mapuje 10-ročnú činnosť klubu a prezentuje prozaické i básnické texty autorov z celého Slovenska. Zborník vyšiel spolu s fotografiami vo zväčšenej čiernotlačí aj v Braillovom písme a elektronickej forme a distribuovaný bol členom klubu a predplatiteľom časopisu Kultúrno-literárny výber. Služí aj na prezentáciu našej klubovej literárnej činnosti, najmä mimo Levoče, keďže ide o jediný literárny klub tohto druhu v rámci SR.

VÝROBA ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV

V oblasti **výroby zvukových dokumentov** sme v roku 2023 v dvoch **nahrávacích štúdiách** zabezpečovali nahrávanie zvukových kníh a zvukových časopisov. Za mikrofónom sa vystriedalo 25 načítavateľov z radov hercov, moderátorov či amatérov s kvalitným hlasovým prejavom. Niektoré tituly, najmä z oblasti odbornej literatúry a literatúry faktu, boli načítané aj externe a niektoré boli prevzaté z iných zdrojov. Aj v tomto roku sa podarilo zorganizovať a uskutočniť dobrovoľnícke načítavanie zamestnancami Východoslovenskej energetiky Holding, a. s., Košice, ktorí nezištne načítali 4 tituly zvukových kníh pre zrakovo postihnuté deti a mládež.

K 31. 12. 2023 bol **prírastok originálov zvukových kníh 218 titulov a prírastok originálov zvukových časopisov 116 čísel z 12 titulov**.

Všetky zvukové dokumenty boli na **pracovisku digitálneho spracovania** podľa jednotlivých kapitol a častí zostrihané a spracované do formátu MP3 a na **pracovisku kopírovania** rozmnožené a spracované do finálnej podoby. Toto pracovisko taktiež zabezpečovalo obnovu starého knižničného fondu z audiokaziet na CD MP3. Na **pracovisku digitalizácie** sa do konca mája vykonávali práce na digitálnom spracovaní starých zvukových časopisov. Od 1. 6. 2023 toto pracovisko zabezpečovalo iné, naliehavejšie úlohy oddelenia.

Všetky zvukové dokumenty sú archivované v **archíve originálov zvukových dokumentov** (fyzicky na nosičoch), ktorý k 31. 12. 2023 obsahoval **7 929 originálov zvukových kníh a 3 535 originálov zvukových časopisov**. Všetky nové zvukové dokumenty sú archivované vo formáte MP3 a v bezstratovom audio formáte na diskovom poli v **digitálnom archíve**.

Počas roka bolo vykonaných 5 hlasových skúšok na posúdenie kvality hlasov potenciálnych nových načítavateľov, z nich 3 boli vyhodnotené ako úspešné.

Okrem plnenia edičného plánu sme spracovali objednávky z externého prostredia:

- 3 čísla zvukového Informačného magazínu mesta Levoča LIMKA pre Mestský úrad v Levoči,
- 12 čísel zvukového školského časopisu Bodka pre Združenie priateľov Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči,
- kandidátne listiny vo zvukovom zázname pre Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky 2023.

Oddelenie zvukových štúdií počas roka úzko spolupracovalo s ostatnými oddeleniami pri sprístupňovaní zvukových kníh a zvukových časopisov prostredníctvom digitálnej knižnice, pri zavádzaní nových knižnično-informačných služieb a pri údržbe a obnove knižničného fondu.

Porovnávací tabuľka

Ukazovateľ	Počet	2021	2022	2023
Nahrávanie zvukových kníh	titulov	150	200	186
	hodín ččzz	2 066,5	2 296	2 136,5
Nahrávanie zvukových časopisov	titulov	140	140	131
	hodín ččzz	178	178	167
Digitálne spracovanie zvukových kníh	titulov	173	215	204
	hodín ččzz	2 290,5	2 456	2 434,5
Digitálne spracovanie zvukových časopisov	titulov	128	128	119
	hodín ččzz	166	166	152
Kopírovanie zvukových kníh	titulov nových	181	206	218
	hodín ččzz	2 272	2 304	2 521
	titulov starých	180	180	180
	hodín ččzz	2 111,5	1 880	1 810
Kopírovanie zvukových časopisov	CD nosičov	7 617	6 917	6 259
Digitalizácia zvukových kníh/zvukových časopisov	titulov	1 164/102	0/219	0/86
	hodín ččzz/CD	16 474/250	615/219	0/129

VÝROBA DOKUMENTOV V BRAILLOVOM PÍSME

V oblasti **výroby dokumentov v Braillovom písme** sme počas roka 2023 vyrábali publikácie v Braillovom písme, vo zväčšenom type písma a reliéfnej grafike, periodiká, kalendáre, pohľadnice, reliéfne obrázky a ďalšie produkty.

Výroba dokumentov v Braillovom písme bola zabezpečovaná na týchto výrobných úsekoch:

SADZBA A KOREKTÚRA TEXTOV V BRAILLOVOM PÍSME

Vysádzaných bolo 31 926 matric brailových textov a skorigovaných 33 265 matric brailových textov.

Predtlačová príprava zahŕňa počítačové spracovanie textu, grafickú úpravu a jazykovú korektúru s prihliadnutím na kontinuálne sledovanie kvality od počiatku výrobného procesu. Sadzači vykonávajú počítačové spracovanie textov a v spolupráci s korektormi ich následne upravujú do podoby vhodnej pre brailovú tlač. Korektor zodpovedá za to, aby text pred tlačou spĺňal všetky kritériá súčasnej jazykovej správnosti, čistoty, terminológie a štylistiky.

Neodmysliteľnou súčasťou sadzby je aj výroba textov v Braillovom písme na rozličné materiály vhodné do interiéru aj exteriéru. Vyrábali sme textové tabule na fólie a plechy z farebných kovov (mosadz, meď, hliník), ktoré slúžia ako informačné doplnky k orientačným tabuliam, reliéfnym obrázkom a popisom detailov na reliéfoch. Na tieto účely nám slúži nový raziaci stroj Puma VII, uvedený do prevádzky v roku 2023, ktorý napomáha rýchlejšie a efektívnejšie riešiť objednávky zákazníkov. Na navrhovanie a výrobu hmatových obrázkov, diagramov či máp v bodovej grafike sme zakúpili program Tactile View.

TLAČ TEXTOV V BRAILLOVOM PÍSME

Vytlačených bolo celkom 260 767 listov. Na tlač textov v Braillovom písme boli využívané dve technológie tlače, digitálna a mechanická.

Digitálnu tlač zabezpečujeme na dvoch veľkokapacitných tlačiarňach Braillo 440 SW a Braillo 600 SR. Tlačiareň Braillo 440 SW sa využíva na tlač časopisov. Tlačiareň Braillo 600 SR slúži na tlač beletrie, učebníc a rôznych iných dokumentov.

Mechanická tlač je technológia, pri ktorej je potrebné vyrobiť matrice (durofolové, zinkové, medené alebo mosadzné) a samotná tlač sa realizuje na sklápacom kníhtlačovom lise. Tento spôsob je pomalší a využíva sa pri textoch v kombinácii Braillovo písmo a čiernotlač. Mechanickú tlač sa snažíme eliminovať a používať na tlač textov tlačiarne Index Everest a Pumu VII. V roku 2023 sme zakúpili ďalšie dve brailové tlačiarne Index Everest D V5, čím sme urýchlili a zefektívniili výrobu našich kalendárov.

KNIHÁRSTVO

Knihársky spracovaných bolo 1 042 zväzkov v hrebeňovej a špirálovej väzbe a 12 zväzkov vo väzbe V8.

V knižárskom spracovaní brailovej tlače využívame niekoľko druhov väzieb:

- beletria: hrebeňová a špirálová väzba so zosilneným prešpánovým prebalom,
- časopisy: V1 – spinková väzba, V2 – lepená väzba, V3 – kombinácia spinkovej a lepenej väzby,
- iné tlačoviny: V8 – tvrdá väzba.

EXPEDÍCIA

Vyexpedovaných bolo 6 249 zásielok brailových časopisov, 5 815 zásielok zvukových časopisov a 551 zásielok individuálnych objednávok, predovšetkým papiera na slepeckú tlač. Na úseku expedície sa spracovávajú a pravidelne aktualizujú databázy odberateľov periodických a neperiodických publikácií v Braillovom písme a vo zvukovom zázname. Časopisy boli expedované podľa určeného časového harmonogramu expedície periodík na príslušný kalendárny rok. Zásielky, zabalené do transparentnej strečovej fólie a opatrené samolepiacimi adresnými štítkami, expedujeme v spolupráci so Slovenskou poštou, a. s.

E-SHOP

Začiatkom roka 2023 bol do ostrej prevádzky spustený nový internetový obchod. V rámci e-shopu vytvárame priestor na prezentovanie našich výrobkov, či už na priame zakúpenie, alebo na objednávku. Počas roka sme do e-shopovej ponuky pridali 174 produktov a vybavili 822 objednávok.

Porovnávací tabuľka

Ukazovateľ	Počet	2019	2020	2021	2022	2023
Sadzba	matric	27 415	32 179	25 203	32 550	31 926
Korektúra	matric	33 718	33 541	30 109	34 287	33 265
Tlač	listov	337 922	326 654	272 308	242 389	260 767
Knihárstvo	hrebeňová väzba	1 924	1 892	1 327	1 438	1 042
	tvrdá väzba V8	4	31	14	10	12
Expedícia brailových časopisov	zásielok	5 738	5 381	5 553	6 797	6 249
Expedícia zvukových časopisov	zásielok	7 787	7 144	6 787	6 221	5 815
Expedícia individuál. objednávok	zásielok	947	963	958	324	551

Porovnávacia tabuľka

Výroba kníh v Braillovom písme	2019	2020	2021	2022	2023
titulov	140	140	105	150	139
zväzkov	439	536	408	507	547
priemer zväzkov na jeden titul	3,13	3,83	3,89	3,38	3,94

SLOVENSKÁ AUTORITA PRE BRAILLOVO PÍSMO

Vydaním Rozhodnutia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky o zmene a doplnení zriaďovacej listiny Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči č. MK – 6728/2020-110/22938 zo dňa 15. 12. 2020 s účinnosťou **od 15. decembra 2020** naša inštitúcia plní úlohy Slovenskej autority pre Braillovo písmo (ďalej len „SABP“).

RADA SABP

Rada SABP je **odborným a schvaľovacím orgánom SABP a poradným orgánom riaditeľa** vo veci činnosti SABP. Rada SABP je zložená z expertov na Braillovo písmo – reprezentantov relevantných inštitúcií pracujúcich v oblasti vzdelávania a sociálnej rehabilitácie osôb so zrakovým znevýhodnením. V roku 2023 sa uskutočnili štyri zasadnutia Rady SABP (28. 2. 2023, 3. 7. 2023, 18. 9. 2023 – online a 1. 12. 2023 prezenčne v SKN).

Rada SABP:

- bola priebežne informovaná o aktivitách SABP;
- prerokovala a schválila postup pri tvorbe tretej časti príručky o písaní a používaní Braillovho písma v Slovenskej republike;
- iniciovala diskusiu o ďalšom postupe pri napĺňaní memoranda o spolupráci a pri pripomienkovaní novelizovaného školského zákona a smernice o učebniciach;
- aktívne prerokovávala rôzne aspekty činnosti SABP v zmysle zápisníc zo zasadnutí Rady SABP.

ŠTANDARDIZÁCIA BRAILLOVHO PÍSMO A RELIÉFNEJ GRAFIKY

V oblasti štandardizácie Braillovho písma v Slovenskej republike bolo Radou SABP na jej zasadnutí 28. 2. 2023 rozhodnuté, že SABP bude pracovať na vydaní tretej príručky *Pravidlá grafickej úpravy textov v Braillovom písme v Slovenskej republike. Princípy prepisovania tlačových materiálov do Braillovho písma*. Ku koncu roka 2023 bola táto príručka v rozpisanej podobe prekonzultovaná s autorským tímom odborných zamestnancov SKN, korektorkami textov v braili. Tento spoluautorský tím rozhodol o nevyhnutnosti dopracovania viacerých častí príručky. V plánovanom období roka 2023 sa nepodarilo príručku dokončiť, no boli stanovené jasné ciele dopracovania konkrétnych kapitol s dôrazom na špecifické formátovania textov pri prepise z čiernotlače do brailu. V roku 2024 je plánované ukončenie prác na obsahu príručky a jej úprava do podoby pre jej vydanie. Elektronická časť príručky s praktickými príkladmi špecifických formátovaní, na ktorej sa tiež dohodla Rada SABP, bude vypracúvaná priebežne v roku 2024 i po ňom, v závislosti od pribúdania konkrétnych príkladov z praxe. Príručka bude vydaná iba v digitálnej forme s príkladmi z praxe v digitálnej podobe a v digitálnom braili vo formáte .BRF.

PROPAGÁCIA A OSVETA BRAILLOVHO PÍSMĚ

V oblasti propagácie a osvetu Braillovho písma SABP vyvíjala veľké úsilie na rozšírenie aktivít zameraných na komunikovanie dôležitosti Braillovho písma smerom k nevidiacim používateľom, ale aj smerom k širokej verejnosti. Sociálne siete a YouTube kanál SKN sú i naďalej dôležitými nástrojmi poskytovania informácií o činnosti SABP, rovnako ako webová stránka SABP, <https://www.skn.sk/sabp>. Naše aktivity promovujeme cez tieto siete, ako aj cez založené diskusné e-mailové skupiny.

Prvým hlavným propagačným dňom bol Svetový deň Braillovho písma, 4. januára, kedy sme našu činnosť masívne prezentovali na sociálnych sieťach spolu so súťažou.

Abecedidlo

Hlavným prezentačným dielom SABP roku 2023 je knižka Želmíry Zemčákovej *Abecedidlo* (ZEMČÁKOVÁ, Želmíra. *Abecedidlo*. Levoča: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu, 2023. ISBN 978-80-18-11679-1.), do ktorej autorka bez nároku na honorár vymyslela 43 detských básní na všetky písmená slovenskej abecedy. Knihu vydala SKN v dvoch verziách, v braili aj čiernotlačí. Brailová verzia, určená pre nevidiace deti, je ilustrovaná obrázkami v bodovej grafike a opatrená veľkými tlačnými písmenami latinky nad každou básňou taktiež v bodovej grafike. Kniha v čiernotlačí v sebe spája písmená latinky a brailu, pričom nad každou básňou sú malé i veľké tlačené písmená a malé i veľké písané písmená latinky a vyobrazená brailová bunka daného písmena. Kniha je bohato ilustrovaná obrázkami od Renáty Milčákovej, ktorá bez nároku na honorár prispela svojím nesmiernym talentom a ochotou k tomu, aby mohla táto kniha vyjsť v peknej grafickej podobe aj v čiernotlačí. Kniha bola úspešne prezentovaná:

- v podcaste mesta Levoča LIMKA;
- v RTVS-Rádio Regina Východ, relácia Večerné reflexie;
- v RTVS-Rádio Regina Západ, relácia Bodkované Vianoce;
- v Rádiu Lumen, relácia Literárna kaviareň;
- v podcaste TV doktor;
- v Materskej škole, Ul. Jána Francisciho v Levoči (20. 11. 2023),
- v Knižnici Jána Henkela v Levoči (12. 12. 2023);
- a iné.

Podcast SABP – Stobodové šesťbodové

Aj počas roka 2023 SABP pokračovala vo vydávaní podcastu s názvom *Stobodové šesťbodové*. Jedenkrát do mesiaca SABP vydáva novú epizódu podcastu zameranú na rôzne aspekty Braillovho písma a reliéfnej grafiky v živote nevidiaceho človeka. Podcast má stabilnú poslucháčsku základňu, ku koncu roka 2023 mal 24 epizód a celkovo 1 872 prehratí, priemerne teda približne 75 prehratí každej epizódy. Každý mesiac je nová epizóda oznamovaná viacerými kanálmi sociálnych sietí a elektronickej korešpondencie.

Písmenkár

SABP navrhla a v spolupráci s oddelením tlače a expedície konzultovala výrobu reliéfnej publikácie s názvom *Písmenkár*. Kniha poskytuje reliéfne tvary malých a veľkých písmen latinky, písaných písmen latinky, interpunkčných znamienok, matematických a iných dôležitých symbolov, ako aj negatívny reliéf písmen pre nácvik písania latinky.

E-SHOP

SABP počas roka 2023 intenzívne spolupracovala na spustení **e-shopu SKN**, ktorý bol pre zákazníkov otvorený 1. 2. 2023. Aj po spustení e-shopu je potrebné prinášať zákazníkom zaujímavý a užitočný obsah, na čom SABP významne participuje. E-shop totiž ponúka

literatúru a rôzne materiály a produkty v Braillovom písme a reliéfnej grafike. Z nášho pohľadu ide o najvhodnejšiu a najúčinnnejšiu formu propagácie Braillovho písma a reliéfnej grafiky, keď pomocou internetového obchodu dávame nevidiacim a ich rodinným príslušníkom či známym konečne možnosť zakúpiť si konkrétne produkty, ktoré im uľahčia každodenné činnosti, pomôžu pri vzdelávaní alebo jednoducho spestria voľné chvíle. SKN tak prispieva k významnému rozvoju gramotnosti nielen formou zapožičiavania kníh či učebníc, ale aj poskytnutím možnosti zakúpenia si konkrétnych publikácií, kalendárov, pohľadníc, obrázkov a podobne. Snažíme sa zákazníkom e-shopu ponúkať také materiály, ktoré im môžu sprostredkovať informácie alebo pomôcť pri vzdelávaní.

Ku koncu roka 2023 bolo v ponuke e-shopu 177 produktov a objednaných 2 930 samotných produktov vrátane predplatného časopisov.

DOMÁCA SPOLUPRÁCA SABP

Inštitúcie poskytujúce služby osobám so zrakovým postihnutím a s poruchami čítania. V súvislosti s iniciatívou na zlepšenie procesu prepisovania učebníc sa deväť inštitúcií poskytujúcich služby osobám so zrakovým postihnutím alebo s poruchami čítania zoskupenými pod Radou SABP dohodlo na vzájomnom podpísaní memoranda, v ktorom deklarujú vzájomnú spoluprácu a aktivity v tejto oblasti. Memorandum podpísané signatármi je zverejnené na webovej stránke SABP v sekcii Rada SABP. V súlade s poslaním memoranda bol zriadený Špecializovaný tím pri Rade SABP pre vzdelávanie osôb so zrakovým znevýhodnením.

Národný inštitút vzdelávania a mládeže. SABP a NIVAM pripravili spoločný návrh prepisovania učebníc pre ľudí so zrakovým znevýhodnením a ľudí s poruchami čítania v inkluzívnom vzdelávaní, ktorý bol zaslaný Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky a Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky s cieľom získať podporu na jeho implementáciu v praxi. Na základe tohto návrhu došlo v auguste 2023 ku stretnutiu na ministerstve kultúry a ku vzájomnej dohode o zriadení Pracoviska prepisu Slovenskej autority pre Braillovo písmo v SKN, ktoré sa bude zameriavať na prepis učebných materiálov do prístupných formátov. Ministerstvo kultúry SR finančne podporilo zriadenie pracoviska a plánovalo podporiť aj mzdy a odvody pre dvoch zamestnancov tohto pracoviska v roku 2024.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Upevnená bola aj spolupráca s Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Hlavný koordinátor SABP sa stal podpredsedom ÚNSS a boli navrhnuté viaceré oblasti rozvoja spolupráce, ktoré sú v súčasnosti v štádiu rozhodovania a manažovania.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA SABP

Spolupráca SABP so zahraničnými partnermi je i naďalej rozvíjaná v rámci existujúcich, ale aj novo nadobudnutých kontaktov.

Európska únia nevidiacich (EBU). SABP je členom pracovnej skupiny Braille Workgroup Európskej únie nevidiacich (European Blind Union), kde ako platný člen spolupracuje so zástupcami iných štátov v oblasti tvorby, výučby, výskumu a propagácie Braillovho písma a reliéfnej grafiky. Online stretnutia pracovnej skupiny sa konajú približne raz za dva mesiace a skupina plní úlohy zadané EBU, aby Braillovo písmo, ako jedna z dôležitých problematík, ktorým je potrebné čeliť, bolo aj v európskom rozmere zodpovedne riešené s pokrytím všetkých dôležitých oblastí jeho využívania.

Ďalšou aktivitou SABP v rámci EBU bolo koordinovanie projektu Video language mutations of EBU video – The Importance of Braille. Komunikácia s filmovou spoločnosťou,

zabezpečovanie prekladov, nahrávok, kooperácia s členmi Braille Workgroup of EBU a filmovou spoločnosťou. Výsledkom je preklad zvukových stôp i tituliek do siedmich európskych jazykov.

SABP bola jedným z hlavných tvorcov vyhlásenia Európskej únie nevidiacich – EBU Position Paper – Access to Reading and Using Braille – a matter of the future.

Livingbraille.eu. SABP je jedným z administrátorov a aj jedným z najčastejších prispievateľov celoeurópskeho online fóra o Braillovom písme založeného s podporou EBU (<https://www.livingbraille.eu/>).

American Printing House for the Blind (APH) a Daisy Consortium, USA. Stretnutia pracovnej skupiny e-Braille, na vývoj nového digitálneho formátu braillových súborov. Stretnutia sú pravidelné, raz mesačne, tento projekt, do ktorého sú zapojení mnohí odborníci v tejto oblasti, napreduje s predpokladanými pilotnými verziami v roku 2024. Taktiež mesačné stretnutia Tactile Graphics Task Force, pre tvorbu pravidiel a metodík používania bodovej grafiky v digitálnom prostredí v rámci novo vytváraného formátu ebrf. SABP je členom oboch pracovných skupín, EBRF Digital Braille Workgroup aj Tactile graphics Workgroup.

Duxbury Systems, Inc., USA. Intenzívna komunikácia so spoločnosťou Duxbury Systems, ktorej účelom bolo preložiť skripty pre čítač obrazovky JAWS a upraviť súbory DBT tak, aby zodpovedali aktuálnym pravidlám písania a používania Braillovho písma v Slovenskej republike. SABP bola prekladateľom a upravovateľom skriptov JAWS-u a tabuliek DBT. Projekt bol úspešne ukončený 30. 5. 2023. Nové súbory DBT sú súčasťou novej verzie DBT 12.7. Skripty pre JAWS boli zaslané distribútorovi JAWS-u na Slovensku, Tyflocomp, s. r. o., a sú súčasťou nového JAWS-u 2024.

Accessible Book Consortium (ABC). V roku 2023 sa SKN stala členom konzorcia prístupných kníh Accessible Book Consortium. ABC je verejno-súkromné partnerstvo vedené Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO), ktoré zahŕňa organizácie zastupujúce ľudí s poruchami tlače, ako napríklad Svetová únia nevidiacich (WBU), knižnice pre nevidiacich, organizácie zastupujúce autorov, vydavateľov a organizácie kolektívnej ochrany. Cieľom konzorcia je celosvetovo zvýšiť počet kníh v prístupných formátoch (Braillovo písmo, zvuk, zväčšený typ písma, e-text) a sprístupniť ich ľuďom, ktorí sú nevidiaci, slabozrakí a pod. SABP zabezpečuje komunikáciu pri začlenení do tohto medzinárodného združenia knižníc poskytujúcich svoje služby ľuďom so zrakovým znevýhodnením a poruchami čítania. V priebehu roku 2024 SKN čaká implementácia nášho katalógu do katalógov ABC services a následne aktívne poskytovanie literatúry v cudzích jazykoch čitateľom SKN.

Atelion, ateliér asistívnych technológií Střediska ELSA, ČVUT Praha, ČR. Nadviazanie spolupráce v rozsahu medzinárodnej konferencie Aktuálne možnosti a výzvy hmatovej grafiky (SKN, 14. 6. 2023) a ďalšej spolupráce v tvorbe reliéfnej grafiky. SKN ešte počas roka 2023 začala v e-shope SKN predávať hmatáky – reliéfne letáky pre nevidiacich z dielne Atelion.

Knižnica ONCE, Španielsko. Začatá spolupráca a registrácia medzinárodnej medziknižničnej výpožičnej služby. SKN má prístup do fondu ONCE a môže svojim čitateľom poskytnúť odbornú literatúru v španielskom jazyku.

Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana v Prahe (KTN), ČR.

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky (SONS), ČR.

V dňoch 19. – 22. 6. 2023 sa štyria zamestnanci SKN zúčastnili zahraničnej pracovnej cesty v Českej republike. Cieľom zahraničnej pracovnej cesty bolo uskutočnenie pracovných

stretnutí a rokovaní s organizačnými zložkami obidvoch inštitúcií, oboznámenie sa so súčasnými technológiami výroby materiálov v Braillovom písme a hmatovej grafike, s fungovaním zvukových štúdií, s procesom získavania načítavateľov, nahrávacím i postprocessingovým procesom spracúvania nahrávok, získanie informácií o redakčnej činnosti a čitateľskej základni KTN a SONS.

PREZENTÁCIA SABP V MÉDIÁCH

SABP prezentovala svoju činnosť aj dôležitosť Braillovho písma pre nevidiacich vo viacerých mediálnych vystúpeniach, z ktorých väčšina je zverejnená na internete a dostupná priamo zo stránky SABP.

Boli to predovšetkým tieto vystúpenia:

- RTVS-Dvojka: dokumentárny film Nevidím z produkcie SKN. Dokument o Braillovom písme a jeho nezastupiteľnej úlohe v živote nevidiacich ľudí. Príbeh jednej nevidiacej rodiny. 4. 1. 2023;
- článok o Braillovom písme a pripomenutie si Svetového dňa Braillovho písma na webovej stránke SKN, spolupráca na tlačovej správe Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska k tomuto významnému dňu. 4. 1. 2023;
- článok o SABP a Svetovom dni Braillovho písma v denníku Uj Szó. 4. 1. 2023;
- pripomenutie Svetového dňa Braillovho písma v spravodajstve RTVS. 4. 1. 2023;
- SABP a ďalšie dôležité aktivity SKN boli prezentované v maďarskej verejnoprávnej televízii MTVA: Ma délután;
- Televízia TA3: reportáž v z besedy SABP a Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska na Prešovskej univerzite v Prešove z 15. 3. 2023;
- RTVS-Rádio Regina Západ, relácia Dotyky: Písacie stroje pre nevidiacich putujú z Vrábel' na všetky kontinenty. 17. 7. 2023;
- RTVS-Rádio Regina Západ, relácia Dotyky: Tour de Braille priniesla písmo pre nevidiacich do ulíc Nitry. 14. 8. 2023;
- Rádio Lumen, relácia Svetlo nádeje: Nevidiaci z celého Slovenska sa stretli v Nitre na Tour de Braille a bieločiernom koncerte. 20. 8. 2023;
- TV JOJ, Noviny TV JOJ: Braillovo písmo, nástroj gramotnosti. Krátko prezentované pri príležitosti zbierky Biela pastelka. 25. 9. 2023;
- RTVS-Rádio Regina Východ, relácia Večerné reflexie. 14. 11. 2023;
- Možnosti Braillovho písma takmer 200 rokov po jeho vzniku. Online, *Mosty inklúzie. Internetový časopis nielen pre ľudí so zdravotným postihnutím*. 2023, č. 5. Dostupné z: <https://mosty-inkluzie.sk/moznosti-braillovho-pisma-takmer-200-rokov-po-jeho-vzniku/> .

PREDNÁŠKOVÁ A OSVETOVÁ ČINNOSŤ SABP

- zasadnutie Rady SABP a workshop Zefektívnenie podpory študentov so zrakovým postihnutím na Technickej univerzite v Košiciach. Workshop na tému tvorba reliéfnej grafiky, skúsenosti Bezbariérového centra Technickej univerzity v Košiciach, prezentácia tvorby reliéfnej grafiky. 26. 1. 2023;
- Svetový deň Braillovho písma v Spojenej škole internátnej v Levoči. Dve exkurzie pre žiakov školy v SKN za sprievodu hlavného koordinátora SABP a súťaž v čítaní Braillovho písma. Prezentácia činností SABP v škole pre všetkých žiakov druhého stupňa, premietanie filmu Nevidím a propagačného videa EBU o Braillovom písme, následná prednáška s besedou. 30. 1. 2023;
- Braillovo písmo a reliéfná grafika v živote osôb so zrakovým postihnutím. Odborná beseda SABP a Krajského strediska ÚNSS v Prešove spojená s prezentáciou pomôcok na výučbu a používanie Braillovho písma na Katedre špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty

- Prešovskej univerzity v Prešove. Zúčastnilo sa jej približne 70 účastníkov, študentov a pedagógov fakulty. 15. 3. 2023;
- Prešporské brailenie. Súťaž v čítaní a písaní Braillovho písma. Účasť v porote súťaže organizovanej Krajským strediskom ÚNSS v Bratislave. 28. 3. 2023;
 - Budeme Vám čítať z brailu. Promo akcia Braillovho písma premenovaná po jej odvysielaní na Čítanie v braili. Vysielaná online. Prezentácia rozprávok (čítala načítavateľka zvukových kníh a herečka Katarína Turčanová), prezentácia zlatého fondu SKN a čítačka z brailu. 9. 5. 2023. V aktivite pokračujeme pravidelným čítaním z brailu online, každý štvrtok o 20:00;
 - Online hlasné čítanie v braili. Cez online platformu Google Meet a stream v Corvuse sme čítali knihy v braili pre záujemcov, od mája do septembra 2023 každý štvrtok o 20:00;
 - online prezentácia činnosti SKN a SABP pre predsedníctvo Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska a SONS ČR (Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky), v spolupráci s oddelením pre nevidiacich a slabozrakých Mestskej knižnice v Bratislave. 16. 5. 2023;
 - odborný praktický seminár o reliéfnych mapách pre Rehabilitačné stredisko pre zrakovo postihnutých v Levoči v spolupráci s Atelion, ateliérom asistívnych technológií Strediska ELSA, ČVUT Praha. 13. 6. 2023;
 - medzinárodná konferencia Aktuálne možnosti a výzvy hmatovej grafiky. Celodenná konferencia a odborný seminár v priestoroch SKN v spolupráci s Atelion, ateliérom asistívnych technológií Strediska ELSA, ČVUT Praha. 14. 6. 2023;
 - slávnostné otvorenie Bylinkovej záhrady v Botanicknej záhrade UPJŠ v Košiciach, za účasti médií a predstaviteľov Košického samosprávneho kraja, prezentácia spolupráce SKN na projekte, označenie bylinkovej záhrady popismi v Braillovom písme a obrázkami v reliéfnej grafike. 3. 7. 2023;
 - Tour de Braille Nitra 2023. Spoluorganizovanie súboru šiestich súťaží, ktorých obsahom sú zručnosti v čítaní a písaní Braillovho písma. 11. 8. 2023;
 - tlačová konferencia Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska a SABP ku verejnej zbierke Biela pastelka. 20. 9. 2023;
 - SKN a formy pomoci deťom a žiakom so zrakovým postihnutím. Príspevok na odbornom seminári Osobitosti práce s dieťaťom so zrakovým postihnutím, Špecializované centrum poradenstva a prevencie pre deti a žiakov so zrakovým postihnutím v Levoči. 17. 10. 2023;
 - Braillovo písmo a hmatová grafika ako prostriedok debarierizácie. Príspevok na konferencii Múzeá a galérie bez bariér, účasť na panelovej diskusii k bariéram a ich prekonávaniu v oblasti kultúrnych inštitúcií. 23. – 25. 10. 2023;
 - prezentácia činnosti SKN a SABP na celoslovenskom stretnutí sociálno-rehabilitačných pracovníkov Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska. 25. 10. 2023;
 - online účasť na stretnutí EBU Braille Working Group v Marburgu, Nemecko. 7. – 8. 11. 2023;
 - prezentácia činnosti SABP a exkurzia študentov Katedry špeciálnej pedagogiky Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku. 8. 11. 2023;
 - prezentácia na prednáške Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Klinika antidiskriminačného práva. 15. 11. 2023;
 - účasť na Ústrednej rade Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska. 24. – 25. 11. 2023;
 - Otvorené online čítanie v braili. Naplánovaných 8 stretnutí s čitateľmi a čítanie knihy: Kde si sa vydala, tam si mlieko pýtaj. 7. 12. 2023.

VZDELÁVACIA ČINNOSŤ SABP

- Braille Technology Throughout the Ages. The Braillists Foundation. Online panelová diskusia na tému brail v technológiách – prierezovo od prvých brailových displejov a zariadení s brailom – brailových zápisníkov a podobne až po súčasnosť. 4. 1. 2023;
- výstava pomôcok predajne Tyflocomp v Spojenej škole internátnej v Levoči, oboznámenie sa s brailovým tabletom DotPad. 3. 3. 2023;
- celodenné online školenia o prístupnosti webových stránok a mobilných aplikácií. Školiaci tím odboru kontroly, správnych konaní a štandardov ITVS, sekcia informačných technológií verejnej správy, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. 24. 3. 2023 a 13. 4. 2023;
- medzinárodná vedecká konferencia Koherencia a kohézia špeciálnej pedagogiky v procese dynamických zmien. Katedra špeciálnej pedagogiky, Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave. 4. 5. 2023;
- online konferencia Prístupne 2023, nultá konferencia o digitálnej prístupnosti. Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska. 18. 5. 2023;
- online konferencia Annual Symposium of Braille Literacy of Canada. 2. 6. 2023;
- pracovné stretnutie v Spojenej škole internátnej v Levoči, oboznámenie s hmatovou grafikou využívanou pri vzdelávaní nevidiacich žiakov prvého stupňa. 4. 7. 2023;
- online účasť na WIPO – The Tenth Anniversary of the Adoption of the Marakesh Treaty to Facilitate access to published works for persons who are blind, visually impaired or otherwise print disabled. 12. 7. 2023;
- online webinár: TPGi; European Accessibility Act. 25. 7. 2023;
- online konferencia NIVaM – Európsky deň jazykov. 27. 9. 2023;
- odborná konferencia Špeciálne školstvo v krajinách V4. Pedagogická fakulta Univerzity Komenského, Ústav špeciálnopedagogických štúdií a inkluzívneho vzdelávania, Katedra špeciálnej pedagogiky, Bratislava. 23. 11. 2023;
- online webinár APH: Strategies and resources for the instruction and evaluation of tactile graphicacy skills. 28. 11. 2023;
- online stretnutie inštitúcií pracujúcich so ZP. Organizátor Raná starostlivosť, n. o. Centrum včasnej intervencie pre rodiny s deťmi so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením. 28. 11. 2023;
- online konferencia Sight Tech Global 2023. 6. a 7. 12 2023.

KONZULTAČNÁ ČINNOSŤ SABP

Interné konzultácie:

- spolupráca s ostatnými oddeleniami pri administrovaní a obsahovom naplňaní e-shopu SKN;
- aktívna pomoc pri zveľad'ovaní a sprístupňovaní webovej stránky SKN na základe odporúčaní MIRRI SR a na základe doručeného protokolu o testovaní webovej stránky knižnice;
- spolupráca s redakciou predovšetkým pri prezentovaní časopisov a kalendárov SKN v e-shope, ale aj v rámci redakčnej rady a pri tvorbe článkov v časopisoch, predovšetkým v rubrike Technovinky;
- vzájomná konzultačná činnosť s oddelením tlače a expedície pri výrobe nových produktov a vybavovaní objednávok zákazníkov v oblasti Braillovho písma a hmatovej grafiky. Rovnako komunikácia s producentmi špeciálnych technológií používaných v SKN na výrobu a tlač Braillovho písma a hmatovej grafiky.

Externé konzultácie:

- priebežné telefonické konzultácie o braillovom notopise, programoch na skenovanie, programoch pre zapisovanie a čítanie hudobného notopisu, o literatúre v Braillovom písme pre zrakovo postihnutých študentov hudby;
- sprevádzanie exkurziou Základnú školu s materskou školou, Pod Vinbargom v Bardejove a ich hostí v rámci Erasmus+. Kompletná prehliadka SKN pre medzinárodnú skupinu zloženú zo slovenských, gréckych, talianskych a španielskych návštevníkov. 23. 2. 2023;
- Hotovo, s. r. o., Košice – konzultácie o možnej budúcej spolupráci pri vývoji aplikácie na skenovanie a rozpoznávanie textu v Braillovom písme;
- konzultácie so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši k tvorbe nástenného reliéfného kalendára „Skrytý svet – Chrobáky“ na rok 2024;
- pracovné stretnutie s UNHCR Slovakia. Poskytnuté základné informácie o Braillovom písme, o práci SABP a činnosti SKN. Ako sa môžu utečenci na nás nakontaktovať, aké služby môžeme utečencom poskytnúť. Poskytnutá informácia o e-shope. Návrh na možný bulletin v Braillovom písme pre utečencov. 4. 4. 2023;
- sprevádzanie špeciálnych pedagógov z Katolíckej univerzity v Ružomberku v SKN, krátka prezentácia činnosti SABP. 12. 5. 2023;
- konzultácia o poskytnutí braillovej tlače ukrajinskému nevidiacemu utečencovi v Banskej Bystrici – zasielaný časopis Nový život na adresu jeho dočasného pobytu.

3.1.2 Plnenie Kontraktu na rok 2023

ODBORNÁ KNIŽNIČNÁ ČINNOSŤ

Porovnávacia tabuľka plánovaných a skutočných ukazovateľov

Ukazovateľ	Plán na rok 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023	Plnenie v %
Doplnenie knižničného fondu (v knižničných jednotkách)	4 300	5 293	123
Výpožičky v knižničných jednotkách	60 000	75 269	125
z toho: dokumenty v Braillovom písme	8 000	7 782	97
zvukové dokumenty	15 500	14 270	92
elektronické dokumenty	32 000	45 791	143
putovné súbory zvukových dokumentov	4 500	7 426	165
Aktívni používatelia	1 100	1 240	113
Návštevnosť knižnice	29 000	41 471	143
Sprístupnenie online kníh a časopisov v digitálnej knižnici	500	689	137
Kultúrno-spoločenské podujatia	30	51	170

Knižnica budovala, spracovávala, uchovávala, ochraňovala a sprístupňovala špecializovaný knižničný fond prístupný všetkým kategóriám používateľov. **Knižničný fond** tvoria **dokumenty spracované v špeciálnych formách – v Braillovom písme, vo zväčšenom type písma, vo zvukovom zázname, v reliéfnnej grafike a v elektronickej forme.** Ide predovšetkým o beletriu, náučnú literatúru zo všetkých vedných odborov, hudobniny,

odporúčané čítanie pre deti a mládež, literatúru cudzích jazykov, monografie a periodiká. Nosnou prioritou v knižničnej činnosti bolo zvyšovanie kvality a úrovne poskytovania knižnično-informačných služieb so zreteľom na požiadavky a potreby používateľov.

Doplňovanie knižničného fondu

K 31. 12. 2023 bol KF doplnený o 5 293 knižničných jednotiek. Zvukové dokumenty tvorili 4 229 kn. j. a dokumenty v Braillovom písme 1 064 kn. j. V porovnaní s plánovanými ukazovateľmi sme prírastok prekročili o 993 kn. j., čo predstavuje plnenie plánu na 123 %.

Výpožičky

Knižnica zrealizovala 75 269 výpožičiek, z toho 14 270 výpožičiek zvukových dokumentov (plnenie plánu na 92 %), 45 791 elektronických dokumentov z digitálnej knižnice SKN (plnenie plánu na 143 %), 7 782 braillových dokumentov (plnenie plánu na 97 %), 7 426 výpožičiek pracoviskám pre ZP vo verejných knižniciach (plnenie plánu na 165 %). Celkové plánované ukazovatele sme splnili na 125 %.

Aktívni používatelia

K 31. 12. 2023 knižnica registrovala 1 240 aktívnych používateľov, z toho 97 používateľov do 15 rokov. Zaregistrovali sme 97 nových používateľov. Plánovaný ukazovateľ bol splnený na 113 %.

Návštevnosť knižnice

Ukazovateľ návštevnosti pozostáva z fyzickej a virtuálnej návštevnosti knižnice (návštevníci prostredníctvom KIS Virtua, návštevníci webovej stránky), taktiež zahŕňa počet účastníkov kultúrno-výchovných podujatí a návštevnosť čítárne. K 31. 12. 2023 sme evidovali spolu 41 471 návštevníkov (plnenie plánu na 143 %), z toho 1 265 návštevníkov osobne navštívilo jej pracoviská, 7 055 využilo služby prostredníctvom KIS Virtua, webovú stránku si prezrelo 31 868 návštevníkov a 1 283 účastníkov sa zúčastnilo kultúrno-výchovných podujatí.

Sprístupnenie online kníh a časopisov v digitálnej knižnici

V hodnotenom období sme rozšírili ponuku digitálnej knižnice o ďalších 689 online kníh a časopisov (214 zvukových kníh, 210 zvukových časopisov, 265 kníh e-braille), čo predstavuje plnenie na 137 %. V priebehu roka 2023 si stiahli čitatelia z webovej stránky knižnice 45 791 elektronických súborov. V hodnotenom období využívalo digitálnu knižnicu 612 aktívnych používateľov.

Kultúrno-výchovné podujatia

V roku 2023 bolo zorganizovaných 53 podujatí (plnenie na 170 %), ktorých sa zúčastnilo 1 283 návštevníkov.

Prehľad čerpania výdavkov a plnenia príjmov podľa Kontraktu na rok 2023

Názov činnosti: **Výkon odborných knižničných činností**

(v eurách)

Výdavky na činnosť v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie									
	výdavky celkom			z prostriedkov ŠR			z tržieb a výnosov		z iných zdrojov	
	kontrakt	upravený	skutoč.	kontrakt	upravený	skutoč.	kontrakt	skutoč.	kontrakt	skutoč.
610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	129 380	138 631	138 631	126 880	138 631	138 631	2 500			
620 – Poistné a príspevok do poisťovní spolu	46 960	56 163	56 163	46 960	56 163	56 163				
630 – Tovary a služby spolu	35 000	14 382	12 532	35 000	14 382	12 532	0	0,00	0,00	0,00
<i>z toho:</i>										
- <i>program 08S</i>	22 000	12 382	12 382	22 000	12 382	12 382				
- <i>program 08T</i>										
- <i>program 0EK</i>	13 000	2 000	150	13 000	2 000	150				
640 – Bežné transfery spolu	3 900	725	725	3 900	725	725				
600 – Bežné výdavky spolu	215 240	209 901	208 051	212 740	209 901	208 051	2 500	0,00	0,00	0,00
700 – Kapitálové výdavky spolu										
600 + 700 SPOLU	215 240	209 901	208 051	212 740	209 901	208 051	2 500	0,00	0,00	0,00

EDIČNÁ A VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

REDAKČNÁ ČINNOSŤ

Porovnávacia tabuľka plánovaných a skutočných ukazovateľov

Ukazovateľ	Plán na rok 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023	Plnenie v %
Počet vydaných titulov časopisov	18	18	100
Počet vydaných druhov kalendárov na rok 2024	6	6	100

V roku 2023 SKN vydala **18 titulov časopisov určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým** a **6 druhov kalendárov na rok 2024**, čím splnila ukazovatele definované v kontrakte na rok 2023.

VÝROBA ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV

NAHRÁVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH

Nahranych bolo **185 titulov zvukových kníh** v rozsahu 2 128,5 hodín čistého času zvukového záznamu (ďalej len „ččzz“).

Z toho:

- 167 titulov zvukových kníh v rozsahu 1 887 hodín ččzz v nahrávacích štúdiách,
- 18 titulov zvukových kníh v rozsahu 241,5 hodín ččzz externe.

Porovnávacia tabuľka plánovaných a skutočných ukazovateľov

Plán na rok 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023	Plnenie v %
180 titulov	185	103

NAHRÁVANIE ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Nahranych bolo **14 titulov zvukových časopisov v počte 131 čísel** v rozsahu 167 hodín ččzz.

Z toho:

- 12 titulov zvukových časopisov v počte 116 čísel v rozsahu 152 hodín ččzz, vydávaných SKN,
- 2 tituly zvukových časopisov v počte 15 čísel v rozsahu 15 hodín ččzz, vydávaných externými vydavateľmi.

Plán na rok 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023	Plnenie v %
140 čísel	131	94

Mierny pokles vo výrobe zvukových časopisov nastal z dôvodu neplánovaného ukončenia výroby časopisu LIMKA zo strany objednávateľa, Mestského úradu v Levoči a poklesu počtu predplatiteľov našich časopisov.

DIGITÁLNE SPRACOVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Digitálne spracovaných vo formáte MP3 bolo:

- 204 titulov zvukových kníh v rozsahu 2 434,5 hodín ččzz,
- 13 titulov zvukových časopisov v počte 119 čísel v rozsahu 152 hodín ččzz.

Plán na rok 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023	Plnenie v %
200 titulov zvukových kníh	204	102
2 200 hodín ččzz	2 434,5	111

KOPÍROVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Rozmnožených na CD-R nosiče bolo:

- 218 titulov nových zvukových kníh v počte 3 445 kópií,
- 180 titulov starých zdigitalizovaných zvukových kníh v počte 905 kópií,
- 13 titulov zvukových časopisov v počte 6 259 kópií.

Plán na rok 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023	Plnenie v %
200 titulov nových zvuk. kníh	218	109
180 titulov starých zvuk. kníh	180	100
6 685 kópií zvuk. časopisov	6 259	94

DIGITALIZÁCIA ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Z audiokaziet a CD audio bolo zdigitalizovaných a do formátu MP3 spracovaných 86 čísel zvukového časopisu Prameň z rokov 2004 – 2008 v rozsahu 129 hodín ččzz.

Plán na rok 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023	Plnenie v %
220 titulov	86	39
330 hodín ččzz	129	39

Nesplnené boli úlohy na pracovisku digitalizácie, ktoré od 1. júna 2023, po odchode jedného zvukového technika do starobného dôchodku, v plnom rozsahu zabezpečovalo úlohy neobsadeného pracoviska digitálneho spracovania zvukových dokumentov.

ARCHIVOVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

K 31. 12. 2023 bolo archivovaných:

- 7 929 originálov zvukových kníh,
- 3 535 originálov zvukových časopisov.

VÝROBA DOKUMENTOV V BRAILLOVOM PÍSME

KNIHY V BRAILLOVOM PÍSME

Podľa edičného plánu bolo pre výpožičný proces v knižnici vyrobených **139 titulov kníh v Braillovom písme** v 1 094 zväzkoch.

Porovnávacia tabuľka plánovaných a skutočných ukazovateľov

Plán na rok 2023	Skutočnosť	Plnenie v %
135 titulov	139	102,96

ČASOPISY

Vyrobených bolo **6 titulov časopisov v Braillovom písme** v počte 38 čísel a **3 tituly časopisov vo zväčšenom type písma** v počte 22 čísel. Náklad časopisov závisel od počtu predplatiteľov.

RELIÉFNA GRAFIKA

Zhotovených bolo 217 matríc, z ktorých sa vytlačilo 4 694 reliéfnych obrázkov vákuovým tvarovaním za tepla. Matrice reliéfnych obrázkov zhotovovali externí autori spôsobom tzv. vrstvenej reliéfnej grafiky. Reliéfne obrázky boli vyrábané predovšetkým do kalendárov a objednávok z externého prostredia.

Prehľad vyrobených reliéfnych obrázkov:

- nástenný reliéfny kalendár Z ríše húb na rok 2023 (dotlač), 13 matríc, 313 obrázkov,
- nástenný reliéfny kalendár Chrobáky/skrytý svet na rok 2024, 13 matríc, 2 172 obrázkov,
- DUDÁŠOVÁ, J. a kol. Vlastiveda pre štvrtákov, 1. a 2. časť (dotlač), 58 matríc, 406 obrázkov,
- KAISER, P.: Malá lienka v Afrike (dotlač), 2 matrice, 20 obrázkov,
- KAISER, P.: Čviríkov prvý let (dotlač), 2 matrice, 20 obrázkov,
- NAGY, P.: Peter Nagy pre deti, 8 matríc, 88 obrázkov,
- BAGÍNOVÁ, D., M.: Anjel Riško (séria detských kníh, dotlač), 28 matríc, 84 obrázkov,
- Písmenkár – publikácia na nácvik písania písmen latinky, 18 matríc, 900 obrázkov,
- Leporelo pre najmenších, 15 matríc, 260 obrázkov,
- detské knihy Krtko a leto, Modlitbičky pre deti, Malá Biblia pre deti, Cestičky k Bohu (dotlač), 18 matríc, 111 obrázkov,
- obrázky zvierat na predaj do e-shopu, 12 matríc, 60 obrázkov,
- haptické reliéfy, Nitrianska galéria v Nitre, 8 matríc, 16 obrázkov,
- Sprievodca Hradom Devín, Múzeum mesta Bratislavy, 14 matríc, 84 obrázkov,
- Motivačný atlas ústneho zdravia pre deti a dospelých s poruchami zraku (dotlač), 8 matríc, 160 obrázkov.

OBJEDNÁVKY Z EXTERNÉHO PROSTREDIA

Úlohou SKN je spolupracovať s externým prostredím pri spracovaní materiálov, ktoré korešpondujú s pravidlami prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím.

Prehľad objednávok:

- 12 čísel časopisu Naše ráno (pre 1. stupeň ZŠ) a 12 čísel časopisu Za svetlom (pre 2. stupeň ZŠ) pre Združenie priateľov Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči,
- 6 čísel časopisu Dúha a 1 číslo prílohy Dúhovka pre Úniu nevidiacich a slabozrakých Slovenska,
- popisné brailové štítky do osobných železničných vagónov pre ŽOS TRADING, s. r. o., Vrútky,
- plastové tabule s textom v Braillovom písme pre Mestské kultúrne stredisko v Tnave,
- haptické reliéfy s textami v Braillovom písme pre haptickú výstavu Dotkni sa výtvarného umenia! v rámci projektu Tvoríť môže každý! pre Nitriansku galériu v Nitre,
- modifikácia knižničného poriadku do Braillovho písma pre Turčiansku knižnicu v Martine,

- modifikácia letáku do Braillovho písma pre Spoločnosť ochrany spotrebiteľov v Poprade,
- Sprievodca Hradom Devín v Braillovom a vo zväčšenom type písma s reliéfnymi obrázkami pre Múzeum mesta Bratislavy,
- kandidátne listiny v Braillovom písme pre Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky 2023 pre Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky,
- nápojový lístok v Braillovom písme pre Leutschau café, Levoča,
- bulletin O prvom rozprávkarovi v sútláči Braillovo písmo a zväčšený typ písma formou obriadkovej tlače pre Bábkové divadlo na Rázcestí, Banská Bystrica,
- popisné štítky v Braillovom písme pre Dubnické múzeum, m. r. o., Dubnica nad Váhom,
- medené popisné štítky v Braillovom písme pre Neziskovú organizáciu Barbora, Pezinok,
- popisné štítky v Braillovom písme pre LESY Slovenskej republiky, š. p., Banská Bystrica,
- medené popisné tabule v Braillovom písme pre Nové Apollo, s. r. o., Bratislava,
- dokumenty v Braillovom písme na súťaž Tour de Braille Nitra 2023 pre SINU Nitra, n. o., Nitra,
- DUDÁŠOVÁ, J. a kol. Vlastiveda pre štvrtákov, 1. a 2. časť (dotlač) pre AITEC, s. r. o., Bratislava,
- vianočná pohľadnica v čiernotlači v kombinácii s Braillovým písmom a reliéfnym obrázkom pre Správu Tatranského národného parku so sídlom v Tatranskej Lomnici,
- List od Ježiška v Braillovom písme v rámci Vianočnej pošty 2023 pre Slovenskú poštu, a. s. Banská Bystrica,
- objednávky z e-shopu pre zákazníkov.

KALENDÁRE NA ROK 2024

Oddelenie tlače a expedície vyrobilo 6 druhov kalendárov na rok 2024 pre osoby so zrakovým postihnutím (plnenie na 100 %).

Prehľad vyrobených kalendárov:

Kalendár	Náklad v ks
Stolový kombinovaný (sútláč Braillovo písmo a čiernotlač)	224
Stolový čiernotlačový	279
Veľký braillový	48
Nástenný reliéfny	132
Jednolistový (súčasť časopisu Nový život)	120
Cirkevný	27

Kalendáre boli expedované na základe individuálnych objednávok používateľov, aj ako prílohy časopisov jednotlivým predplatiteľom.

Prehľad čerpania výdavkov a plnenia príjmov podľa Kontraktu na rok 2023

Názov činnosti: **Edičná a vydavateľská činnosť**

(v eurách)

Výdavky na činnosť v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie									
	výdavky celkom			z prostriedkov ŠR			z tržieb a výnosov		z iných zdrojov	
	kontrakt	upravený	skutoč.	kontrakt	upravený	skutoč.	kontrakt	skutoč.	kontrakt	skutoč.
610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	500 308	589 959	589 958	482 808	526 057	526 057	17 500	63 901		
620 – Poistné a príspevok do poisťovní spolu	181 932	212 973	212 973	181 932	203 993	203 993		8 980		
630 – Tovary a služby spolu	326 222	278 831	274 762	326 222	278 831	274 762	0	0	0,00	0,00
<i>z toho:</i>										
- <i>program 08S</i>	306 222	247 558	239 686	306 222	247 544	239 686				
- <i>program 08T</i>										
- <i>program 0EK</i>	20 000	31 287	35 076	20 000	31 287	35 076				
640 – Bežné transfery spolu	22 100	8 459	8 306	22 100	8 459	8 306				
600 – Bežné výdavky spolu	1 030 562	1 090 222	1 085 999	1 013 062	1 017 340	1 013 118	17 500	72 881	0,00	0,00
700 – Kapitálové výdavky spolu		188 400	187 093		188 400	187 093				
600 + 700 SPOLU	1 030 562	1 278 622	1 273 092	1 013 062	1 205 740	1 200 211	17 500	72 881	0,00	0,00

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

SKN v súlade s pôsobnosťou knižnice sa v roku 2023 sústredila na rozvíjanie medzinárodnej kultúrnej spolupráce predovšetkým s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí.

Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana v Prahe (ČR)

Dlhoročné, mimoriadne dobré a intenzívne kontakty udržiavame s Knihovnou a tiskárnou pro nevidomé K. E. Macana v Prahe, ktorá je našim strategickým partnerom pri vzájomnej výmene informácií, knižničných fondov a koordinácii postupov v oblasti výroby dokumentov v prístupných formátoch pre osoby so zrakovým postihnutím. V dňoch 19. – 22. 6. 2023 absolvovali štyria zamestnanci SKN recipročnú návštevu knižnice.

Redakce časopisu pro zakově postižené ZORA v Prahe (ČR)

SKN, predovšetkým redakcia, udržiava stále a dynamické väzby s partnerskou českou redakciou ZORA, s ktorou si pravidelne recipročne vymieňame slepecké periodiká, príležitostne preberáme príspevky (najmä články o jubilantoch a nekrológy), vzájomne sa informujeme a inšpirujeme vo svojej práci. V dňoch 19. – 22. 6. 2023 absolvovali štyria zamestnanci SKN recipročnú návštevu redakcie.

Veľvyslanectvo Japonska v Slovenskej republike

Od roku 2003, kedy SKN získala kultúrny grant japonskej vlády vo výške 50 miliónov yenov na projekt Technické zariadenie na nahrávanie, kopírovanie a archivovanie zvukového záznamu v analógovej a digitálnej forme pre zvukové štúdiá Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, udržiavame nadštandardné vzťahy s Veľvyslanectvom Japonska v Slovenskej republike predovšetkým vo forme viacerých vzájomných zdvorilostných návštev. Riaditeľ knižnice sa každoročne zúčastňuje v Bratislave na národnej recepcii pri príležitosti oslavy narodenín J. V. cisára Japonska. Vyvrcholením doterajších bilaterálnych aktivít bola návšteva japonského cisárskeho páru, princa a princeznej Akišino, v našej inštitúcii 25. júna 2013 počas oficiálnej návštevy Slovenskej republiky.

Prehľad čerpania výdavkov a plnenia príjmov podľa Kontraktu na rok 2023

Názov činnosti: **Sumár činností**

(v eurách)

Výdavky na činnosť v členení podľa ekonomickej klasifikácie	Finančné krytie									
	výdavky celkom			z prostriedkov ŠR			z tržieb a výnosov		z iných zdrojov	
	kontrakt	upravený	skutoč.	kontrakt	upravený	skutoč.	kontrakt	skutoč.	kontrakt	skutoč.
610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	629 688	728 590	728 589	609 688	664 688	664 688	20 000	63 901		
620 – Poistné a príspevok do poisťovní spolu	228 892	269 136	269 137	228 892	260 156	260 156		8 980		
630 – Tovary a služby spolu	361 222	293 213	287 294	361 222	293 213	287 294	0	0	0	0
<i>z toho:</i>										
- <i>program 08S</i>	328 222	259 926	252 068	328 222	259 926	252 068				
- <i>program 08T</i>										
- <i>program 0EK</i>	33 000	33 287	35 226	33 000	33 287	35 226				
640 – Bežné transfery spolu	26 000	9 184	9 031	26 000	9 184	9 031				
600 – Bežné výdavky spolu	1 245 802	1 300 123	1 294 050	1 225 802	1 227 241	1 221 169	20 000	72 881	0	0
700 – Kapitálové výdavky spolu		188 400	187 333		188 400	187 333				
600 + 700 SPOLU	1 245 802	1 488 523	1 481 383	1 225 802	1 415 641	1 408 502	20 000	72 881	0	0

4 ROZPOČET ORGANIZÁCIE

4.1 Zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov rozpočtu

a) Prevádzkové dotácie – bežný transfer

Rekapitulácia (bežný transfer):

(v eurách)

Ukazovateľ	Ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpanie k 31. 12. 2023
Príspevok od zriaďovateľa – celkom	600	1 192 802	1 225 802	1 208 636
1. Bežné výdavky na činnosť – spolu	600	1 192 802	1 192 802	1 178 327
z toho:				
mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	610	609 688	664 688	664 688
2. Program 0EK0I – spolu				
(Informačné technológie financované zo ŠR – MK SR)	600	33 000	33 000	30 309
3. Prioritné projekty – spolu				
v tom:				
Prvok 08T 0103	600	0	0	0
(Podpora kultúrnych aktivít RO a PO)				
Prvok 08T 0104				
(Podpora kultúrnych aktivít v zahraničí)				
Prvok 08T 0105				
(Projekt informatizácie kultúry)				
Prvok 08T 0109				
(Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva)				
Orientačný ukazovateľ				
4. Priemerný prepočítaný evidenčný stav zamestnancov	x	46,0	46,0	

Listom Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK-3016/2023-421/1697 zo dňa 26. 1. 2023 bol pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči oznámený **Rozpis záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2023 vo výške 1 192 802 EUR**, z toho mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania vo výške 609 688 EUR a program 0EK 0I – Informačné technológie financované zo štátneho rozpočtu – MK SR vo výške 33 000 EUR.

Na základe listu MK SR č. MK-3519/2023-421/18357 zo dňa 20. 9. 2023 bol **rozpočtovým opatrením č. 1** upravený rozpočet kapitálových výdavkov na rok 2023 v prvku programovej štruktúry 08S0105 – Knižnice a knižničná činnosť o sumu + 18 400 EUR. Finančné prostriedky sú určené na financovanie projektu „Obstaranie tlačiarne Braillovho písma – Obstaranie tlačiarne“ (IA č.: 38 945) vo výške 12 400 EUR a na „Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo – Zriadenie pracoviska prepisu učebníc do prístupných formátov“ (IA č.: 43 291) vo výške 6 000 EUR.

Na základe listu MK SR č. MK-3016/2023-421/21445 zo dňa 6. 11. 2023 boli **rozpočtovým opatrením č. 2** upravené záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2023 v prvku 08S0105 – Knižnice a knižničná činnosť z kategórie 630 Tovary a služby o sumu – 55 000 EUR do kategórie 610 Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania o sumu + 55 000 EUR na celkovú výšku 664 688 EUR. Týmto rozpočtovým opatrením bola riešená zvýšená potreba v oblasti výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania.

Prevádzkové dotácie (bežný transfer na činnosť, zdroj: 111, program: 08S0105) boli k 31. 12. 2023 čerpané vo výške 1 178 327 EUR z ročného rozpočtu 1 192 802 EUR, čo predstavuje čerpanie na 99 %. Z celkového rozpočtu (bežný transfer na činnosť, zdroj: 111, program: 08S0105 a 0EK0103) 1 225 802 EUR bolo čerpané k 31. 12. 2023 vo výške 1 208 636 EUR, čo tvorí čerpanie na 99 %.

4.2 Príjmy organizácie

4.2.1 Príjmy organizácie podľa ekonomickej klasifikácie

Kategória 200 – Nedaňové príjmy

Rozpočet stanovený na rok 2023 bol vo výške 20 000 EUR (zdroj 46). V roku 2023 bol rozpočet v kategórii 200 upravený na výšku 54 510 EUR. Skutočnosť za rok 2023 bola vo výške 56 456 EUR, čo predstavuje plnenie na 102 %.

V tom podpoložka 220 – Administratívne poplatky a iné poplatky a platby (223 – Poplatky za platby z nepriemyselného a náhodného predaja, zdroj 46) dosiahla sumu 55 543 EUR, podpoložka 240 – Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek... (243 – Z účtov finančného hospodárenia, zdroj 46) dosiahla sumu 913 EUR.

Kategória 300 – Granty a transfery

Rozpočet stanovený na rok 2023 bol vo výške 1 225 802 EUR (zdroj 111, 131M, 1AC2). V roku 2023 bol rozpočet v kategórii 300 upravený na výšku 1 434 013 EUR. Skutočnosť za rok 2023 bola vo výške 1 262 248 EUR, čo predstavuje plnenie na 88 %. V uvedenej kategórii boli upravené kapitálové výdavky vo výške 170 000 EUR (zdroj 131M), ktoré boli presunuté z roku 2022 do roku 2023 a bežné výdavky vo výške 1 439 EUR (zdroj 131M), jednalo sa o finančné prostriedky z roku 2022.

V tom podpoložka 310 – Tuzemské bežné granty a transfery (zdroj 46) dosiahla sumu 12 174 EUR, 310 – Tuzemské bežné granty a transfery (zdroj 111) dosiahla sumu 1 225 802 EUR, 310 – Tuzemské bežné granty a transfery (zdroj 1AC2) dosiahla sumu 5 871 EUR, podpoložka 320 – Tuzemské kapitálové granty a transfery (zdroj 111) dosiahla sumu 18 400 EUR.

Schválený rozpočet celkových príjmov v roku 2023 bol vo výške 1 245 802 EUR, upravený bol na výšku 1 488 523 EUR. Rozpočet celkových príjmov na rok 2023 bol dosiahnutý vo výške 1 318 704 EUR, čo predstavuje plnenie na 89 %. Rozdiel je z dôvodu rozpočtovania príjmov so zdrojom 131, ktoré sa len rozpočtujú, no nedosahujú. Ak by sme do plnenia príjmov nezarátavali zdroj 131, tak plnenie príjmov by bolo 100 %.

4.2.2 Prostriedky prijaté z rozpočtu Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté Slovenskej republike na základe medzinárodných zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a inými štátmi

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči v roku 2023 nemala žiadne prostriedky prijaté z rozpočtu Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté Slovenskej republike na základe medzinárodných zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a inými štátmi.

4.2.3 Úpravy schváleného rozpočtu príjmov v priebehu roka

Rozpočet príjmov stanovený na rok 2023 bol vo výške 20 000 EUR (zdroj 46). V roku 2023 bol rozpočet v kategórii 200 upravený na výšku 67 010 EUR. Skutočnosť za rok 2023 bola vo výške 68 630 EUR, čo predstavuje plnenie na 102 %.

Rozpočet príjmov stanovený na rok 2023 bol vo výške 1 225 802 EUR (zdroj 111, 131M, 1AC2). V roku 2023 bol rozpočet v kategórii 300 upravený na výšku 1 421 513 EUR. Skutočnosť za rok 2023 bola vo výške 1 262 248 EUR, čo predstavuje plnenie na 88 %.

V uvedenej kategórii boli upravené príjmy kapitálových grantov a transferov vo výške 170 000 EUR (zdroj 131M), ktoré boli presunuté z roku 2022 do roku 2023 a bežné výdavky vo výške 1 439 EUR (zdroj 131M), jednalo sa o finančné prostriedky z roku 2022.

4.3 Výdavky organizácie

4.3.1 Výdavky organizácie podľa ekonomickej klasifikácie

Bežné výdavky boli čerpané v nasledovných kategóriách takto:

Kategória 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania

Rozpočet stanovený rozpisom záväzných ukazovateľov bol vo výške 625 688 EUR (z toho zdroj 111: 609 688 EUR) a orientačný ukazovateľ priemerný prepočítaný evidenčný stav zamestnancov: 46,0. V roku 2023 bol rozpočet upravený na výšku 728 590 EUR (z toho zdroj 111: 664 688 EUR). Rozpočet v kategórii 610 bol k 31. 12. 2023 čerpaný vo výške 728 589

EUR (z toho zdroj 111: 664 688 EUR), čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo štátneho rozpočtu 100 %).

(v eurách)

Kategória 610	Schválený rozpočet 2023	Upravený rozpočet 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023
Zdroj 111	609 688	664 688	664 688
Zdroj 46	20 000	58 030	58 030
Zdroj 1AC2	0	5 872	5 871
Spolu	629 688	728 590	728 589

Rozpočet v kategórii 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania zo zdroja 111 bol schválený vo výške 609 688 EUR, upravený bol na výšku 664 688 EUR. Čerpanie bolo k 31. 12. 2023 vo výške 664 688 EUR.

Rozpočet v kategórii 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania zo zdroja 46 bol schválený vo výške 20 000 EUR, upravený bol na výšku 58 030 EUR. Čerpanie bolo k 31. 12. 2023 vo výške 58 029 EUR.

Rozpočet v kategórii 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania zo zdroja 1AC2 bol schválený vo výške 0 EUR, upravený bol na výšku 5 872 EUR. Čerpanie bolo k 31. 12. 2023 vo výške 5 871 EUR. SKN boli v roku 2023 poskytnuté finančné prostriedky prostredníctvom ÚPSVaR vo výške 5 871 EUR zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci národného projektu Podpora pracovnej integrácie realizovaného v rámci operačného programu Ľudské zdroje – financovanie príspevku na činnosť pracovného asistenta podľa § 59 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti.

Kategória 620 – Poistné a príspevky do poisťovní

Rozpočet stanovený rozpisom rozpočtu na rok 2023 bol vo výške 228 892 EUR (z toho zdroj 111: 228 892 EUR). V roku 2023 bol rozpočet upravený na výšku 269 136 EUR (z toho zdroj 111: 260 156 EUR). Rozpočet v kategórii 620 bol k 31. 12. 2023 čerpaný vo výške 269 137 EUR (z toho zdroj 111: 260 156 EUR), čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo štátneho rozpočtu 100 %).

Kategória 630 – Tovary a služby

Rozpočet v kategórii 630 bol vo výške 361 222 EUR (z toho zdroj 111: 361 222 EUR). V priebehu roka bol upravený na výšku 291 774 EUR (z toho zdroj 111: 291 774 EUR). Rozpočet v kategórii 630 bol k 31. 12. 2023 čerpaný vo výške 274 760 EUR (zo štátneho rozpočtu 94 %).

Čerpanie v kategórii 630 ovplyvnili nasledovné položky a podpoložky:

Najvyššia finančná čiastka bola vynaložená na položke 637 – Služby s celkovým čerpaním vo výške 131 741 EUR. Z toho boli náklady hlavne na odmeny a príspevky (autorské honoráre za načítanie zvukových kníh a zvukových časopisov) vo výške 45 566 EUR, stravovanie vo výške 35 749 EUR a všeobecné služby vo výške 28 996 EUR. Druhou najvyššou čiastkou v rámci kategórie 630 bola položka 633 – Materiál vo výške 68 244 EUR. Z toho boli najvyššie náklady na všeobecný materiál vo výške 44 272 EUR, licencie vo výške 6 567 EUR a knihy, časopisy, noviny, učebnice, učebné pomôcky vo výške 5 118 EUR. Ďalšou najvyššou položkou v rámci kategórie 630 bola položka 632 – Energie, voda a komunikácie s celkovým

čerpaním vo výške 62 172 EUR. Z toho boli energie vo výške 45 099 EUR, vodné a stočné vo výške 2 941 EUR a poštovné vo výške 3 708 EUR.

Programová štruktúra 0EK0I03 – Podporná infraštruktúra

Rozpočet v kategórii 630 (zdroj 111) bol vo výške 33 000 EUR. V priebehu roka 2023 nebol upravený rozpočet bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry 0EK0I03 – Podporná infraštruktúra. Finančné prostriedky boli určené na obstaranie informačných technológií. Čerpanie k 31. 12. 2023 bolo vo výške 30 309 EUR, čo predstavuje čerpanie na 92 % zo štátneho rozpočtu.

Kategória 640 – Bežné transfery

Rozpočet na rok 2023 bol stanovený v objeme 26 000 EUR (z toho zdroj 111: 26 000 EUR). V priebehu roka 2023 bol rozpočet upravený na výšku 9 184 EUR (z toho zdroj 111: 9 184 EUR). Čerpanie bolo k 31. 12. 2023 vo výške 9 031 EUR, z toho zdroj 111 vo výške 9 031 EUR. Z uvedenej položky bolo čerpané hlavne na odchodné vo výške 5 126 EUR a na nemocenské dávky – náhrada príjmu pri DPN vo výške 3 558 EUR. V percentuálnom vyjadrení je čerpanie vo výške 98 % zo štátneho rozpočtu.

V kategórii 600 – Bežné výdavky boli taktiež nevyčerpané finančné prostriedky z roku 2022 vo výške 11 094 EUR (zdroj 131M), ktoré boli poukázané na účet MK SR v rámci zúčtovania finančných vzťahov za rok 2022 (v tom: v programe 08S0105 suma 6 465 EUR a v programe 0EK0I03 suma 4 629 EUR).

Kapitálové výdavky boli čerpané v nasledovných kategóriách takto:

Kategória 710 – Obstarávanie kapitálových aktív

Rozpočet stanovený na rok 2023 bol vo výške 0 EUR (zdroj 111, 131K, 131L, 131M). V roku 2023 bol rozpočet upravený na výšku 188 400 EUR. Skutočnosť za rok 2023 bola vo výške 187 333 EUR, čo predstavuje plnenie zo štátneho rozpočtu 99 %.

V tom podpoložka 713 – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia dosiahla sumu 187 093 EUR, podpoložka 719 – Ostatné kapitálové výdavky dosiahla sumu 240 EUR.

V priebehu roka 2023 bol pre SKN schválený kapitálový transfer rozpočtovým opatrením č. 1 v prvku programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť na investičnú akciu č. 38 945 SKN – Obstaranie tlačiarne Braillovho písma (Obstaranie tlačiarne) v sume 12 400 EUR a na investičnú akciu č. 43 291 SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Zriadenie pracoviska prepisu učebníc do prístupných formátov) vo výške 6 000 EUR.

K 31. 12. 2023 boli čerpané tieto kapitálové výdavky:

Z investičnej akcie č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN) bola vrátka nedočerpaných finančných prostriedkov vo výške 36,80 EUR (zdroj 131L, programová štruktúra 08T0109) a vrátka nedočerpaných finančných prostriedkov vo výške 203,30 EUR z investičnej akcie č. 43 291 SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo, zdroj 131K (2020) a programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť.

Z investičnej akcie č. 38 945 SKN – Obstaranie tlačiarne Braillovho písma (Obstaranie tlačiarne) vo výške 11 960 EUR (zdroj 111, programová štruktúra 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť).

Z investičnej akcie č. 43 291 SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Zriadenie pracoviska prepisu učebníc do prístupných formátov) vo výške 5 133 EUR (zdroj 111, programová štruktúra 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť).

Z investičnej akcie č. 38 945 „Obstaranie tlačiarne Braillovho písma – Inovácia technologického zariadenia na informačnú debarierizáciu a propagáciu Braillovho písma“ vo výške 170 000 EUR (zdroj 131M, programová štruktúra 08T0103 Podpora kultúrnych aktivít RO a PO).

Rekapitulácia (kapitálový transfer):

Zoznam investičných akcií čerpaných v roku 2023:

(v eurách)

Zaradenie investičnej akcie			Názov investičnej akcie	Limit čerpania kapitálových výdavkov		Čerpanie k 31. 12. 2023
Prvok	Číslo IA	Zdroj		Položka	v EUR	
08S0105	43 291	131K	SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo, vrátka nedočerpaných finančných prostriedkov	710	0	203
08T0109	29 409	131L	SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN), vrátka nedočerpaných finančných prostriedkov	710	0	37
08T0103	38 945	131M	Obstaranie tlačiarne Braillovho písma – Inovácia technologického zariadenia na informačnú debarierizáciu a propagáciu Braillovho písma	710	170 000	170 000
08S0105	38 945	111	SKN – Obstaranie tlačiarne Braillovho písma (Obstaranie tlačiarne)	710	12 000	11 960
08S0105	43 291	111	SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Zriadenie pracoviska prepisu učebníc do prístupných formátov)	710	6 000	5 133
Spolu					188 000	187 333

Finančné prostriedky poskytnuté na zahraničné aktivity

V roku 2023 bola uskutočnená jedna zahraničná pracovná cesta do Českej republiky. V dňoch 19. 6. až 22. 6. 2023 zamestnanci SKN navštívili partnerské inštitúcie v Prahe, a to Knihovnu a tiskárnu pro nevidomé K. E. Macana, Sjednocenou organizaci pro nevidomé a slabozraké ČR a Redakci Zora. Cieľom zahraničnej pracovnej cesty bolo oboznámenie sa so súčasnými technológiami výroby materiálov v Braillovom písme, hmatovej grafike a vo zvukovom zázname, získanie informácií o čitateľskej základni, ako aj porovnanie našich služieb

a produktov s ponukou obdobných organizácií pre zrakovo postihnutých v Českej republike. Zahranicnej pracovnej cesty sa zúčastnili piati zamestnanci knižnice v trvaní štyroch dní. Celkové náklady na zahraničnú pracovnú cestu boli vo výške 1 297 EUR.

Bežné a kapitálové transfery poskytnuté príspevkovým organizáciám, štátnym fondom, občianskym združeniam a právnickým alebo fyzickým osobám

SKN v roku 2023 neposkytla žiadne bežné a kapitálové transfery príspevkovým organizáciám, štátnym fondom, občianskym združeniam a právnickým alebo fyzickým osobám.

4.3.2 Výdavky organizácie podľa funkčnej klasifikácie

Všetky rozpočtované finančné prostriedky v 2023 SKN čerpala z funkčnej klasifikácie Oddiel 08 – Rekreačia, kultúra a náboženstvo (08.2.0 – Kultúrne služby). Schválené finančné prostriedky boli vo výške 1 245 802 EUR. V priebehu roka boli upravené na výšku 1 300 123 EUR. Čerpanie k 31. 12. 2023 bolo vo výške 1 294 050 EUR.

4.3.3 Výdavky organizácie hradené z prostriedkov Európskej únie a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu

SKN boli v roku 2023 poskytnuté finančné prostriedky prostredníctvom ÚPSVaR vo výške 18 725 EUR, z toho 5 871 EUR zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci národného projektu Podpora pracovnej integrácie realizovaného v rámci operačného programu Ľudské zdroje – financovanie príspevku na činnosť pracovného asistenta podľa § 59 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Suma 12 854 EUR bola poskytnutá zo štátneho rozpočtu.

(v eurách)

Názov projektu	Získaná suma	Prostriedky EU / ŠR	Forma vynaloženia	Použité prostriedky
Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (§ 59 Príspevok na činnosť pracovného asistenta)	10 167	5 871 / 4 296	mzdy / odvody	10 167
Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (§ 60 Príspevok na úhradu prevádzk. nákladov CHD/CHP)	8 558	0 / 8 558	mzdy / odvody	8 558
Spolu	18 725	5 871*/ 12 854**	mzdy / odvody	18 725

* prostriedky v sume 5 871 EUR boli použité zo zdroja 1AC2 (ESF – prostriedky EÚ), poskytnuté boli ÚPSVaR na základe zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

** prostriedky v sume 12 854 EUR boli použité zo zdroja 46 (Iné zdroje), poskytnuté boli ÚPSVaR na základe zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

4.3.4 Výdavky z iných prostriedkov zo zahraničia poskytnuté Slovenskej republike na základe medzinárodných zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a inými štátmi

SKN v roku 2023 nemala žiadne výdavky z iných prostriedkov zo zahraničia poskytnuté Slovenskej republike na základe medzinárodných zmlúv uzavretých medzi Slovenskou republikou a inými štátmi.

4.3.5 Úpravy schváleného rozpočtu výdavkov v priebehu roka

Rozpočet výdavkov stanovený na rok 2023 bol vo výške 20 000 EUR (zdroj 46). V roku 2023 bol rozpočet v kategórii 600 upravený na výšku 67 010 EUR. Skutočnosť za rok 2023 bola vo výške 67 010 EUR, čo predstavuje plnenie na 100 %.

Rozpočet výdavkov stanovený na rok 2023 bol vo výške 1 225 802 EUR (zdroj 111, 131M, 1AC2). V roku 2023 bol rozpočet v kategórii 600 upravený na výšku 1 421 513 EUR. Skutočnosť za rok 2023 bola vo výške 1 414 133 EUR, čo predstavuje plnenie na 99 %.

V uvedenej kategórii boli upravené kapitálové výdavky vo výške 170 000 EUR (zdroj 131M), ktoré boli presunuté z roku 2022 do roku 2023 a bežné výdavky vo výške 1 439 EUR (zdroj 131M), jednalo sa o finančné prostriedky z roku 2022.

4.4 Finančné operácie

1. Príjmové operácie

Kategória 400 – Príjmy z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami

Položka 453 – Prostriedky z predchádzajúcich rokov

Na uvedenej položke evidujeme prostriedky z predchádzajúcich rokov. K 31. 12. 2023 bola položka 453 vo výške 468 219 EUR (zdroj 131M).

Kategória 500 – Prijaté úvery, pôžičky a návratné finančné výpomoci

Na uvedenej položke sme k 31. 12. 2023 neevidovali žiadne finančné prostriedky.

2. Výdavkové operácie

Kategória 800 – Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami

V uvedenej kategórii sme k 31. 12. 2023 neevidovali žiadne finančné prostriedky.

4.5 Príjmy, výdavky a finančné operácie súvisiace s opatreniami prijatými na zmiernenie negatívnych následkov nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a opatreniami prijatými na zabránenie jej šíreniu

V roku 2023 SKN neevidovala žiadne príjmy, výdavky a finančné operácie súvisiace s opatreniami prijatými na zmiernenie negatívnych následkov nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a opatreniami prijatými na zabránenie jej šíreniu.

4.6 Náklady a výnosy, hospodársky výsledok

NÁKLADY:

(v eurách)

Účet	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Schválený rozpočet 2023	Upravený rozpočet 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023
50 – Spotrebované nákupy	93 043	156 380	122 552	99 577
51 – Služby	122 917	147 342	116 860	104 958
52 – Osobné náklady	946 444	937 780	1 055 038	1 057 777
53 – Dane a poplatky	3 879	1 900	1 834	3 898
54 – Ostatné náklady na prevádzk. činnosť	697	500	500	3 067
55 – Odpisy, rezervy a opravné položky	91 896	0	0	88 860
56 – Finančné náklady	1 717	1 900	1 900	132
59 – Dane z príjmov	0	0	0	173
Spolu	1 260 593	1 245 802	1 298 684	1 358 442

Rozpočet nákladov na rok 2023 bol schválený vo výške 1 245 802 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 225 802 EUR. V priebehu roka 2023 bol rozpočet upravený na výšku 1 298 684 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 225 802 EUR. Čerpanie v roku 2023 bolo vo výške 1 358 442 EUR, čo predstavuje 105 %. V celkových nákladoch sú zahrnuté aj odpisy, ktoré nie sú rozpočtované.

- Spotrebované nákupy

Z ročného rozpočtu spotrebovaných nákupov vo výške 122 552 EUR bolo k 31. 12. 2023 čerpané 99 577 EUR,

z toho:

- spotreba materiálu (rozpočet 68 022 EUR, čerpanie 57 091 EUR):
 - spotreba PHM 3 643 EUR,
 - spotreba kníh 5 653 EUR,
 - spotreba novín a časopisov 922 EUR,
 - spotreba periodík 1 884 EUR,
 - spotreba čistiacich prostriedkov 1 786 EUR,

- spotreba kancelárskeho materiálu 803 EUR,
- spotreba automateriálu 296 EUR
- spotreba DHM 14 055 EUR,
- spotreba režijného materiálu 2 086 EUR,
- spotreba výrobného materiálu 13 401 EUR,
- spotreba tonerov 1 647 EUR,
- spotreba knižárskeho materiálu 3 499 EUR,
- spotreba zvukového materiálu 4 975 EUR,
- spotreba prevádzkového materiálu 264 EUR,
- spotreba propagačného materiálu 809 EUR,
- spotreba ostatného materiálu 1 368 EUR,
- spotreba energie (rozpočet 54 530 EUR, čerpanie 42 419 EUR):
 - elektrická energia 23 090 EUR,
 - vodné a stočné 3 074 EUR,
 - plyn 16 255 EUR.

- Služby

Z ročného rozpočtu služieb vo výške 116 860 EUR bolo k 31. 12. 2023 čerpané 104 958 EUR,

z toho:

- opravy a udržiavanie (rozpočet 2 792 EUR, čerpanie 6 372 EUR):
 - revízie 4 737 EUR,
 - bežná údržba 818 EUR,
 - oprava automobilov 817 EUR,
- cestovné (rozpočet 5 300 EUR, čerpanie 4 856 EUR):
 - tuzemské 4 754 EUR,
 - zahraničné 102 EUR,
- náklady na reprezentáciu (rozpočet 800 EUR, čerpanie 708 EUR), čerpané výhradne v súvislosti s dôležitými udalosťami a pracovnými rokovaniami,
- ostatné služby (rozpočet 107 968 EUR, čerpanie 93 022 EUR):
 - telekomunikačné služby 2 847 EUR,
 - prenájom telekomunikačnej techniky 1 331 EUR,
 - poštovné 3 921 EUR,
 - služby technika požiarnej ochrany, autorizovaného bezpečnostného technika 1 200 EUR,
 - školenia 281 EUR,
 - tlač čiernotlačových časopisov 12 412 EUR,
 - poplatky 13 307 EUR,
 - honoráre (autorské odmeny za načítavanie zvukových kníh a zvukových časopisov, autorské odmeny za príspevky do časopisov) 45 416 EUR,
 - režijné náklady 7 010 EUR,
 - licencie 4 928 EUR,
 - prevádzkové náklady 369 EUR.

- Osobné náklady

Z ročného rozpočtu osobných nákladov vo výške 1 055 038 EUR bolo k 31. 12. 2023 čerpané 1 057 777 EUR,

z toho:

- mzdové náklady (rozpočet 731 018 EUR, čerpanie 731 291 EUR):
 - mzdy 629 129 EUR,
 - dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru 2 090 EUR,
 - odmeny 100 072 EUR,
- náklady na zákonné sociálne poistenie (rozpočet 247 940 EUR, čerpanie 247 941 EUR),
- ostatné sociálne poistenie (rozpočet 21 196 EUR, čerpanie 21 195 EUR),
- zákonné sociálne náklady (rozpočet 54 884 EUR, čerpanie 57 349 EUR).

- Dane a poplatky

Z ročného rozpočtu daní a poplatkov vo výške 1 834 EUR bolo k 31. 12. 2023 čerpané 3 898 EUR,

z toho:

- daň z nehnuteľností 1 478 EUR,
- ostatné dane a poplatky 2 421 EUR:
 - poplatok za komunálny odpad 2 160 EUR,
 - poplatok za znečistenie ovzdušia 29 EUR,
 - koncesionárske poplatky 112 EUR,
 - diaľničné známky 120 EUR).

- Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť

Z ročného rozpočtu vo výške 500 EUR bolo k 31. 12. 2023 čerpané 3 067 EUR,

z toho:

- predaný materiál 922 EUR,
- členské poplatky 347 EUR,
- poistenie 1 798 EUR.

- Odpisy NIM a HIM

Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku boli k 31. 12. 2023 vo výške 88 649 EUR. Tieto odpisy nie sú rozpočtované.

- Finančné náklady

Z ročného rozpočtu finančných nákladov vo výške 1 900 EUR bolo k 31. 12. 2023 čerpané vo výške 132 EUR,

z toho:

- poplatky z účtov v Štátnej pokladnici 132 EUR.

VÝNOSY:

(v eurách)

Účet	Skutočnosť k 31. 12. 2022	Schválený rozpočet 2023	Upravený rozpočet 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023
60 – Tržby za vlastné výrobky	33 409	20 000	67 010	53 705
64 – Ostatné výnosy	350	0	0	922
65 – Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzk. a finančnej činnosti a zúčtov. časového rozlíšenia	0	0	0	187
66 – Finančné výnosy	0	0	0	913
68 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	1 227 312	1 225 802	1 231 674	1 317 448
Spolu	1 261 071	1 245 802	1 298 684	1 373 175

Rozpočet výnosov na rok 2023 bol schválený vo výške 1 245 802 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 225 802 EUR. V priebehu roka 2023 bol rozpočet upravený na výšku 1 298 684 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 225 802 EUR. Výnosy za rok 2023 boli vo výške 1 373 175 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu bolo 1 294 656 EUR (v tom výnosy z bežných transferov ŠR vo výške 1 210 075 EUR a výnosy z kapitálových transferov ŠR vo výške 84 581 EUR), výnosy z bežných transferov od ostatných vo výške 12 853 EUR, výnosy z bežných transferov ES vo výške 5 871 EUR, výnosy z kapitálových transferov od ostatných vo výške 4 068 EUR a výnosy z vlastnej činnosti vo výške 55 727 EUR. Rozpočet výnosov bol za rok 2023 plnený na 106 %.

Porovnanie celkových výnosov

(v eurách)

	k 31. 12. 2022	k 31. 12. 2023
Dotácia zo ŠR / výnosy z bežných transferov	1 135 603	1 228 799
Vlastné zdroje	33 759	54 627
Iné výnosy	0	1 100
Výnosy z kapitálových a iných transferov	91 709	88 649
Spolu	1 261 071	1 373 175

Hodnotenie dosiahnutých vlastných výnosov

- Tržby z hlavnej činnosti

SKN dosahuje tržby len za hlavnú činnosť, vedľajšiu činnosť nerealizuje.
Výnosy celkom boli k 31. 12. 2023 vo výške 1 373 175 EUR.

Z toho:

▪ Tržby za vlastné výrobky – 52 438 EUR

z toho:

- predplatné za časopisy 4 107 EUR,

- predaj kalendárov 2 880 EUR,
 - zhotovenie učebníc 606 EUR,
 - zhotovenie časopisov 14 200 EUR,
 - ostatné výnosy 30 645 EUR.
- **Tržby z predaja služieb – 1 200 EUR**
 - **Tržby za tovar – 67 EUR**
 - **Ostatné výnosy – 922 EUR**
z toho:
 - tržby z predaja materiálu vo výške 922 EUR.
 - **Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia – 187 EUR**
 - **Finančné výnosy – 913 EUR**
 - **Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií – 1 317 448 EUR**
 - výnosy z bežných transferov zo ŠR: 1 210 075 EUR,
 - výnosy z kapitálových transferov zo ŠR: 84 581 EUR,
 - výnosy z bežných transferov od ostatných: 12 853 EUR,
 - výnosy z bežných transferov ES: 5 871 EUR,
 - výnosy z kapitálových transferov od ostatných: 4 068 EUR.

Rekapitulácia výnosov: Výnosy celkom k 31. 12. 2023 boli vo výške 1 373 175 EUR.

Hodnotenie hospodárskeho výsledku

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči v účtovnej závierke k 31. 12. 2023 dosiahla **kladný hospodársky výsledok vo výške + 14 733 EUR**. Kladný hospodársky výsledok vznikol hlavne z dôvodu šetrenia energií v roku 2023, následkom čoho vznikli preplatky na energiách.

Ukazovateľ	Schválený rozpočet 2023	Upravený rozpočet 2023	Skutočnosť k 31. 12. 2023	Rozdiel (6-5)
5 – Trieda	1 245 802 (1 225 802)	1 298 684 (1 225 802)	1 358 442	14 733
6 – Trieda	1 245 802 (1 225 802)	1 298 684 (1 225 802)	1 373 175	

ROZDIEL: VÝNOSY - NÁKLADY: 1 373 175 EUR – 1 358 442 EUR = 14 733 EUR

5 PERSONÁLNE OTÁZKY

POČET ZAMESTNANCOV

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky rozpisom záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2023 č. MK-3016/2023-421/1697 zo dňa 26. 1. 2023 stanovilo pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči orientačný ukazovateľ – priemerný prepočítaný evidenčný počet zamestnancov v počte 46,0.

K 31. 12. 2023 bol **priemerný prepočítaný evidenčný počet zamestnancov 44,6**.

K 31. 12. 2023 bol **evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách 45**, z toho 31 žien, čo predstavuje 68,9 %-ný podiel.

FLUKTUÁCIA ZAMESTNANCOV

Fluktuácia zamestnancov v roku 2023 bola nasledovná:

- počet nových pracovných pomerov 1
- počet skončených pracovných pomerov 1

ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2023

	Počet
vedúci zamestnanci	7
odborní zamestnanci knižníc	25
administratívni zamestnanci	7
ostatní (robotníci, prev. zamestnanci)	6
Spolu	45

V SKN je zavedený dvojstupňový systém riadenia. Základným organizačným stupňom riadenia a rozhodovania, nositeľom úloh organizácie je oddelenie.

V súlade s organizačnou štruktúrou mala knižnica 7 riadiacich zamestnancov, z toho:

- 1 zamestnanec vo funkcii riaditeľ,
- 6 zamestnancov vo funkcii vedúci oddelenia.

Podiel žien vo vedúcich funkciách: 57,1 %.

Organizačnú štruktúru podrobne upravuje organizačný poriadok SKN, ktorý spolu s ďalšími internými riadiacimi aktmi ustanovuje vnútorné organizačné členenie SKN, pôsobnosti a vzájomné vzťahy organizačných útvarov SKN, rozsah oprávnení a zodpovedností vedúcich zamestnancov na jednotlivých stupňoch riadenia.

KVALIFIKAČNÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2023

VŠ II. stupňa	VŠ I. stupňa	ÚSO	SO	Z
21	2	18	2	2

Zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním 1. a 2. stupňa tvorili 51,1 % z celkového počtu zamestnancov.

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2023

Do 25 r.	26–30 r.	31–35 r.	36–40 r.	41–45 r.	46–50 r.	51–55 r.	56–60 r.	Nad 60r
0	2	1	5	5	5	9	5	13

Priemerný vek zamestnancov bol 51,71 roka.

ZAMESTNÁVANIE OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

SKN zamestnávala 9 zamestnancov so zdravotným postihnutím, z toho 1 zamestnanec pracoval na skrátenej pracovnej úväzok.

Podľa § 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má SKN priznané postavenie chránenej dielne, v ktorej zamestnáva 7 občanov so zdravotným postihnutím. Jednou z foriem finančných podpôr, ktoré prispievajú k zamestnávaniu týchto občanov je príspevok na činnosť pracovného asistenta. Jeden pracovný asistent pomáha 3 nevidiacim zamestnancom prekonávať bariéry pri vykonávaní zamestnania a osobných potrieb počas pracovného času.

DOHODY O PRÁČACH VYKONÁVANÝCH MIMO PRACOVNÉHO POMERU

V hodnotenom období bola uzatvorená 2 dohody o pracovnej činnosti.

ODMEŇOVANIE ZAMESTNANCOV

Odmeňovanie zamestnancov upravuje zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Finančné odmeňovanie bolo kľúčovým nástrojom motivácie zamestnancov a hodnotenia kvality ich pracovného výkonu.

Podľa Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na obdobie 1. 1. 2023 – 31. 8. 2024 sa základná stupnica platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme zvýšila od 1. januára 2023 o 7 % a od 1. septembra 2023 o ďalších 10 %.

PRIEMERNÝ MESAČNÝ PLAT ZAMESTNANCOV

Rok	Suma v eurách
2021	1 266,00
2022	1 186,00
2023	1 361,00

Priemerný mesačný plat za rok 2023 bol vo výške 1 361 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu vo výške 1 242 EUR. Oproti roku 2022 je to nárast o 175 EUR.

AKTIVITY NA ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

Obsah vzdelávania v roku 2023 bol zameraný na skvalitňovanie a pripravenosť zamestnancov vykonávajúcich prácu vo verejnom záujme na plnenie úloh vyplývajúcich z opisov ich pracovných činností. Zvýšenú pozornosť sme venovali podpore odborných a osobnostných kompetencií zamestnancov prostredníctvom účasti na seminároch, školeniach či iných vzdelávacích aktivitách.

Vzdelávacia činnosť:

- školenie informatikov, MK SR, 11. – 12. 1. 2023, Bratislava,
- online seminár k ročnej mzdovej uzávierke v produkte SOFTIP HR PLUS, 18. 1. 2023,
- školenie prístupnosti webových stránok, 24. 3. 2023, MIRRI SR, online,

- odborné konzultácie – prístupnosť webovej stránky SKN, MIRRI SR, 13. 4. 2023, online,
- DIKDA, sprístupnenie voľných a obchodne nedostupných diel v digitálnej knižnici Slovenskej národnej knižnice. 2. 5. 2023, online,
- ESET Security Days 2023. 15. – 16. 5. 2023, Bratislava,
- Prístupne 2023 – konferencia o digitálnej prístupnosti. 18. 5. 2023, online,
- Bibliosféry 2023 – knižnícke sféry dôverných. 23. – 24. 5. 2023, CVTI SR, Bratislava,
- Katalogizace a propojená dáta. 18. 5. 2023, SKIP, online,
- Online katalóg: knižnično-informačné služby v elektronickom prostredí. 30. 5. 2023, SNK, Martin, online,
- stretnutie odbornej skupiny pre IKT, Slovenská asociácia knižníc, 6. 6. 2023, online,
- Stretnutie participantov KIS3G. 8. 6. 2023, SNK, Martin,
- úvodné stretnutie pracovnej skupiny pre architektonickú a informačnú prístupnosť, ÚNSS, 9. 6. 2023, online,
- Knižnice teraz a potom: Hodnota knihy a knihovníkov v spoločnosti. 20. 6. 2023, SNK, Martin, online,
- stretnutie pracovnej skupiny pre architektonickú a informačnú prístupnosť, ÚNSS, 25. 7. 2023, online,
- školenie informatikov, MK SR, 21. 9. 2023, online,
- stretnutie pracovnej skupiny č. 7 Digitalizácia a informačné systémy, MK SR, 7. 9. 2023, online,
- seminár Som alebo budem manažér kyberbezpečnosti. Čo s tým? Povinnosti, riešenia, skúsenosti. 25. 9. 2023, Košice,
- Prezentácia knižnično-informačných systémov. Štátna vedecká knižnica, Banská Bystrica, 13. 10. 2023,
- Prezentácia digitálnej knižnice SKN. Knižnica Mateja Hrebendu, Rimavská Sobota, 29. 11. 2023,
- viacnásobné užívateľské školenia, prezenčne aj online, k implementácii Centrálného ekonomického systému (CES). SKN bola zapojená do druhej vlny migrácie k 1. 1. 2024, v priebehu roka sa termín implementácie CES posunul o rok.

Kolektívne členstvo v profesijných združeniach:

Slovenská asociácia knižníc,

Spolok slovenských knihovníkov a knižníc,

Slovenská národná skupina Medzinárodného združenia hudobných knižníc, archívov a dokumentačných stredísk (IAML).

Individuálne členstvo v odborných komisiách a profesijných združeniach:

Ing. František Hasaj – člen Ústrednej knižničnej rady, poradného orgánu ministerky kultúry Slovenskej republiky,

Mgr. Alena Repaská – členka odbornej komisie Fondu na podporu umenia pre podprogram 5.1 Knižnice, členka komisie na tvorbu zbierok Múzea špeciálneho školstva v Levoči,

Mgr. Michal Tkáčik – člen pracovnej skupiny Braille Workgroup, European Blind Union, člen pracovnej skupiny pre kompenzačné pomôcky Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska,

Mgr. Norbert Végh – člen celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

INTERNÉ RIADIACE AKTY A ANALYTICKÉ MATERIÁLY

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2022

Správa o činnosti a hospodárení za 1. polrok 2023

Charakteristika plánovaných činností na rok 2024 vrátane merateľných ukazovateľov (ako súčasť kontraktu medzi MK SR a SKN na rok 2024)

Bezpečnostný projekt na ochranu osobných údajov – aktualizácia projektu v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

PODKLADY K TVORBE A HODNOTENIU PLNENIA ÚLOH Z VLÁDNYCH STRATEGICKÝCH A KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

- Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2025 – odpočet plnenia za rok 2022,
- Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028 – odpočet plnenia za rok 2022,
- Akčný plán ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám na roky 2021 – 2025 – odpočet plnenia za roky 2021 a 2022,
- Plnenie úloh v oblasti výkonu štátnej politiky vo vzťahu k Slovákom žijúcim v zahraničí – odpočet plnenia za rok 2022 a plánované aktivity v roku 2024,
- Národná stratégia na ochranu detí pre násilím – odpočet plnenia za rok 2022,
- Národný program aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 – odpočet plnenia za roky 2021 a 2022,
- Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 – odpočet plnenia za rok 2022 a návrh na jeho aktualizáciu
- Akčný plán pre potraviny a výživu na roky 2017 – 2025 – odpočet plnenia za rok 2022,
- Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028 – odpočet plnenia za rok 2023,
- Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2025 – odpočet plnenia za rok 2023.

6 PODNIKATEĽSKÁ ČINNOSŤ

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči nevykonáva podnikateľskú činnosť a hospodársky výsledok má vyčíslený len za hlavnú činnosť.

7 ZHODNOTENIE MAJETKOVEJ POZÍCIE ORGANIZÁCIE

Majetok a záväzky

Ako dlhodobý nehmotný majetok sa účtujú aktivované náklady na vývoj, softvér, ocenené autorské práva, projekty, technické zhodnotenie, ak nie je súčasťou ocenenia dlhodobého nehmotného majetku, ktorých vstupná cena je vyššia ako 2 400 EUR pre nehmotný majetok a doba použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok. Počiatočný stav dlhodobého nehmotného majetku k 1. 1. 2023 bol vo výške 10 118 EUR. V priebehu roka 2023 neboli zaznamenané žiadne prírastky ani úbytky. Konečný stav dlhodobého nehmotného majetku k 31. 12. 2023

bol vo výške 10 118 EUR. Dlhodobý nehmotný majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách.

Ako dlhodobý hmotný majetok sa účtujú pozemky, stavby, byty a nebytové priestory, umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov, samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, ktoré majú samostatné technicko-ekonomické určenie, ktorých vstupná cena je vyššia ako 1 700 EUR s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok. Počiatočný stav dlhodobého hmotného majetku k 1. 1. 2023 bol 2 325 267 EUR. V roku bol obstaraný vo výške 187 093 EUR a vyradený vo výške 15 949 EUR. Skutočný stav dlhodobého hmotného majetku bol k 31. 12. 2023 vo výške 2 496 411 EUR. Tento majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách.

Drobný hmotný a nehmotný majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách. Drobný majetok s dobou použiteľnosti kratšou ako jeden rok alebo s obstarávacou cenou u hmotného majetku od 1 EUR do 1 700 EUR a u nehmotného majetku od 1 EUR do 2 400 EUR sa vedie na osobných kartách zamestnancov.

Počiatočný stav DHM k 1. 1. 2023: 318 724 EUR.

V roku 2023 bol zakúpený DHM vo výške 11 751 EUR a vyradený bol vo výške 2 581 EUR.

Konečný stav DHM k 31. 12. 2023: 327 894 EUR.

Počiatočný stav DNM k 1. 1. 2023: 20 153 EUR.

V roku 2023 bol zakúpený DNM vo výške 2 304 EUR a vyradený bol vo výške 75 EUR.

Konečný stav DNM k 31. 12. 2023: 22 382 EUR.

Drobný hmotný a nehmotný majetok je evidovaný na podsúvahových účtoch 771 a 790 a v operatívnej evidencii na inventárnych kartách.

Majetkové usporiadanie nehnuteľností:

SKN spravovala k 31. 12. 2023 tieto nehnuteľnosti:

1. **Budova na Námestí Majstra Pavla 32**, zapísaná na liste vlastníctva č. 989, katastrálne územie Levoča, č. parcely 855 o výmere 429 m².
2. **Budova na Štúrovej ulici 36**, so zastavanou plochou (dvorom) a garážou, zapísané na liste vlastníctva č. 989, katastrálne územie Levoča, č. parcel 1192, 1193, 1194/1 a 1194/2 o výmere 599 m², 748 m², 33 m² a 30 m².

Nehnuteľnosti sú zaevidované a majetkovo vysporiadané.

Analýza nákladov na prevádzku budov:

SKN prevádzkuje **dva objekty na Štúrovej 36 a na Námestí Majstra Pavla 32 v Levoči.**

Na prevádzku budov boli vynaložené tieto náklady:

spotreba materiálu:	- režijný materiál 2 086 EUR,
spotreba energie:	- elektrická energia 23 090 EUR,
	- vodné a stočné 3 074 EUR,
	- plyn 16 255 EUR,
oprava a údržba:	- budovy 0 EUR,
	- revízie a kontroly 4 737 EUR,

ostatné služby: - režijné náklady 3 637 EUR,
 odpisy majetku: - odpisy budov 37 284 EUR.

Rekapitulácia majetku k 31. 12. 2023

(v eurách)

Účet	Názov účtu	Skutočný stav
021	Budovy a stavby	526 602
022	Stroje, prístroje	1 391 933
023	Dopravné prostriedky	66 555
029	Ostatný dlhodobý hmotný majetok	503 325
031	Pozemky	7 996
771 - 790	Drobný nehmotný majetok	22 382
771 - 790	Drobný hmotný majetok	327 894
	Spolu	2 846 687

Pohľadávky a záväzky

Pohľadávky v eurách		
	Hodnota k 31. 12. bežného účtovného obdobia	Hodnota k 31. 12. bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia
Pohľadávky - podľa doby splatnosti	3 234	
Pohľadávky v lehote splatnosti	3 234	
Pohľadávky po lehote splatnosti		
Spolu (súčet riadkov súvahy 048 a 060)	3 234	
Pohľadávky podľa zostatkovej doby splatnosti	3 234	
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti do 1 roka	3 234	
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti od 1 roka do 5 rokov		
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako 5 rokov		
Spolu (súčet riadkov súvahy 048 a 060)	3 234	
Záväzky v eurách		
	Výška k 31. 12. bežného účtovného obdobia	Výška k 31. 12. bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia
Záväzky - podľa doby splatnosti	137 718	91 465
Záväzky v lehote splatnosti	137 718	91 465
Záväzky po lehote splatnosti		
Spolu (súčet riadkov súvahy 140 a 151)	137 718	91 465
Záväzky podľa doby splatnosti	137 718	91 465
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti do 1 roka	137 718	91 465
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti od 1 roka do 5 rokov		
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako 5 rokov		
Spolu (súčet riadkov súvahy 140 a 151)	137 718	91 465

Stav a vývoj pohľadávok celkom

K 31. 12. 2023 boli evidované pohľadávky vo výške 3 234 EUR, ide o účet 315 – Ostatné pohľadávky vo výške 3 234 EUR.

Stav a vývoj záväzkov celkom

Záväzky evidované k 31. 12. 2023 v sume 137 718 EUR pozostávajú zo záväzkov voči dodávateľom, zamestnancom SKN, inštitúciám sociálneho zabezpečenia a zdravotným poisťovniam, daňovému úradu a iné záväzky:

321 – Dodávatelia	1 375 EUR
326 – Nevyfakturované dodávky	18 EUR
331 – Zamestnanci	53 445 EUR
333 – Záväzky voči zamestnancom	0 EUR
336 – Zúčtovanie s orgánmi sociálneho poistenia a zdravotného poistenia	47 791 EUR
342 – Ostatné priame dane	12 821 EUR
345 – Ostatné dane a poplatky	0 EUR
372 – Transfery a ostatné zúčtovanie...	2 122 EUR
379 – Iné záväzky	18 400 EUR
472 – Záväzky zo sociálneho fondu	1 746 EUR

- a) záväzky voči dodávateľom v sume 1 375 EUR vznikli z došlých dodávateľských faktúr ku koncu sledovaného obdobia, úhrada ktorých z časových dôvodov nemohla byť realizovaná,
- b) záväzky voči zamestnancom, orgánom sociálneho poistenia a zdravotným poisťovniam, daňovému úradu a iné záväzky súvisiace s vyplatením mzdových prostriedkov za mesiac december 2023 vo výplatnom termíne január 2024.

8 HODNOTENIE A ANALÝZA VÝVOJA ORGANIZÁCIE V DANOM ROKU

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči je **celoštátnou špeciálnou knižnicou** a súbežne aj **vydavateľstvom periodických a neperiodických publikácií a dokumentov v Braillovom písme, vo zvukovom zázname, vo zväčšenom type písma, v reliéfnej grafike a v elektronickej forme**. Zároveň je jedným z najvýznamnejších subjektov v oblasti plnenia Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v Slovenskej republike. Poslaním SKN je umožniť a zabezpečiť zrakovo postihnutým osobám a osobám s poruchami čítania bezbariérový prístup k zverejňovaným informáciám, kultúre či vzdelávaniu.

Keďže sme inštitúcia s celoslovenskou pôsobnosťou, snažíme sa byť k našim čitateľom a priaznivcom bližšie aj v online priestore. V septembri 2023 sme v spolupráci so Slovenskou národnou knižnicou v Martine spustili novú službu **DIKDA pre čitateľov SKN**. Vďaka nej môžu používatelia samostatne, bez cudzej pomoci, požiadať o digitalizáciu ľubovoľnej monografie alebo periodika, ktoré sú v Slovenskej národnej knižnici v Martine uvedené v zozname obchodne nedostupných diel z počtu približne 1 300 000 dokumentov. SKN zabezpečuje sťahovanie, úpravu, rozpoznávanie písma a zabezpečenie dokumentov tak, aby si ich čitatelia vedeli stiahnuť priamo z digitálnej knižnice.

Aby sme rozšírili možnosti prístupu k literatúre v Braillovom písme, od januára 2023 sme oficiálne spustili **internetový obchod**, v ktorom si môžu nevidiaci na Slovensku zakúpiť knihy a publikácie, ktoré sú svojím charakterom predurčené na dlhodobé používanie a prácu s nimi, napríklad kuchárske knihy, príručky, výživové tabuľky a podobne. Taktiež aj detské knihy, reliéfne obrázky, orientačné plániky, pohľadnice a iné.

Jedným z konkrétnych krokov na zlepšenie prístupu k Braillovmu písmu je úplné uplatňovanie Marakéšskej zmluvy, ktorá okrem iného umožňuje bezplatnú cezhraničnú výmenu diel prístupných pre osoby so zrakovým postihnutím a osoby s poruchami čítania, v dôsledku čoho sa zásadne rozširuje ponuka sprístupnenej zahraničnej literatúry potrebnej pre vzdelávanie a zamestnávanie. Hoci Slovenská republika ratifikovala Marakéšsku zmluvu, nedošlo však k jej celkovej implementácii. V roku 2023 SKN podnikla konkrétne kroky na **uzavretie dohody o autorizovanom subjekte medzi SKN ako oprávnenou osobou za Slovenskú republiku a Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) za konzorcium Accessible Books Consortium (ABC) a stane sa súčasťou globálnej knižnej služby ABC (Global Book Service)**, čo je online katalóg, ktorý umožňuje zúčastneným knižniciam pre nevidiacich a organizáciám slúžiacim ľuďom s postihnutím tlače, známym ako autorizované subjekty, jednoducho získať prístupný obsah, ktorý potrebujú.

Naša knižnica má jedinečné postavenie v tom, že vďaka podpore svojho zriaďovateľa je vybavená potrebnou strojovou technológiou na tvorbu publikácií v Braillovom písme vo väčších nákladoch. Veľkým prínosom v technologickom zabezpečení výroby matric či fólií s Braillovým písmom a reliéfnou grafikou je **nový raziaci stroj Puma VII** v sume 170 tis. EUR, ktorý sme uviedli do prevádzky v 2. polroku 2023.

SKN je inštitúciou s najrozsiahlejšími skúsenosťami s prepisom materiálov do Braillovho písma. Spolupráca s odborníkmi v oblasti prepisu učebníc a učebných materiálov do prístupných formátov bola potvrdená v roku 2023 podpísaním memoranda medzi deviatimi inštitúciami poskytujúcimi svoje služby osobám so zrakovým postihnutím a združenými v Rade SABP. Vo vyhodnotení stavu učebníc a učebných materiálov v prístupných formátoch na Slovensku týchto deväť inštitúcií konštatovalo žalostný stav prepisu učebných materiálov pre základné a stredné školy. V súčasnosti prakticky **neexistuje fungujúci mechanizmus úplného prepisu učebných materiálov do Braillovho písma či iných prístupných formátov**. Doterajší spôsob vydávania učebníc v Braillovom písme prostredníctvom vydavateľstiev viedol k opakujúcim sa prípadom, keď žiak so zrakovým znevýhodnením alebo poruchami čítania nedokázal získať výtlačok potrebnej učebnice, samotný proces ich tvorby bol neprimerane nákladný a úplne neefektívne využívaný.

Na základe zhodnotenia tohto stavu sme v spolupráci s Národným inštitútom vzdelávania a mládeže predložili Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky (ďalej len „MK SR“) a Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVŠ SR“) návrh na riešenie tejto alarmujúcej situácie. V návrhu bola predstavená myšlienka zriadenia pracoviska prepisu učebníc a učebných materiálov do prístupných formátov v SKN. Naším zámerom bolo zriadiť pracovisko prepisu s dvoma zamestnancami s podporou MK SR a následne požiadať MŠVVŠ SR o podporu a financovanie prepisovania učebníc tak, aby sme dokázali zabezpečiť kontinuálny prepis pokrývajúci dopyt žiakov základných a stredných škôl. Bez finančnej podpory MŠVVŠ SR nebudeme schopní dvomi zamestnancami ani zďaleka tento dopyt pokryť a nebudeme vedieť zabezpečiť prepis niektorých špecifických odborných oblastí. Preto za podmienok financovania prepisu MŠVVŠ SR počítame aj s externými

prepisovateľmi, pričom Slovenská autorita pre Braillovo písmo bude zabezpečovať metodické riadenie i školiace aktivity pre pracovisko prepisu i externých prepisovateľov.

V auguste 2023, na stretnutí na pôde MK SR a aj počas návštevy vtedajšej ministerky kultúry Silvie Hroncovej v SKN, bola táto myšlienka vytvorenia pracoviska prepisu učebníc a učebných materiálov do prístupných formátov v SKN podporená ako správny smer riešenia tejto situácie. Na základe listu č. MK-3519/2023-421/18357 zo dňa 20. 9. 2023 nám bol rozpočtovým opatrením č. 1 upravený/zvýšený rozpočet kapitálových výdavkov na **Zriadenie pracoviska SABP – zriadenie pracoviska prepisu učebníc do prístupných formátov** v sume 6 000 EUR a zároveň nám bol zo strany MK SR SKN daný prísľub, že bude podporené aj zvýšenie stavu zamestnancov o dvoch nových prepisovateľov pracoviska prepisu s navýšením rozpočtu na mzdy a odvody zamestnancov. To sa však do konca roka 2023 nepodarilo zo strany MK SR dodržať.

Vďaka kvalitnému strojovému vybaveniu a skúsenostiam v oblasti sprístupňovania informácií v prístupných formátoch chce SKN zastat' svoje jedinečné postavenie na slovenskom trhu aj pri implementácii zákona č. 351/2022 Z. z. o prístupnosti výrobkov a služieb pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinného od 28. júna 2025, do praxe. Tam vidíme svoj veľký potenciál.

Hlavným poslaním Slovenskej autority pre Braillovo písmo, ktorej úlohy od 15. decembra 2020 plní naša inštitúcia, je predovšetkým **štandardizácia Braillovho písma pre všetky oblasti jeho využitia**, t. j. vytvorenie unifikovaných pravidiel tvorby a používania Braillovho písma a reliéfnej grafiky na Slovensku. Počas troch rokov existencie SABP sme vydali dve príručky pravidiel písania a používania Braillovho písma v Slovenskej republike. Poskytovali sme metodickú, poradenskú či propagačnú činnosť. Osobitú pozornosť sme venovali podpore a rozvoju používania Braillovho písma. SABP sa úspešne etablovala aj v medzinárodnom meradle. **Zastúpenie v pracovnej skupine Európskej únie nevidiacich**, intenzívne rozvíjanie vzťahov s obdobnými partnerskými organizáciami vo svete (Česká republika, Francúzsko, Španielsko, USA, Kanada), účasť na viacerých zahraničných konferenciách či rozbehnuté niektoré projekty so zahraničím napomáhajú držať krok so súčasným celosvetovým rozvojom aktivít v oblasti Braillovho písma a reliéfnej grafiky.

Nosným cieľom v roku 2024 pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo je vydanie tretej časti príručky *Pravidlá grafickej úpravy textov v Braillovom písme v Slovenskej republike. Princípy prepisovania tlačových materiálov do Braillovho písma*. Vydaná bude v elektronickej forme s príkladmi v braili vo formáte .brf .

Veríme, že pôsobenie SABP prispeje k renesancii Braillovho písma na Slovensku.

9 HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV VÝSTUPOV ORGANIZÁCIE

Hlavné skupiny užívateľov výstupov SKN tvoria **osoby so zrakovým a iným zdravotným postihnutím**, ktoré majú v dôsledku svojho zdravotného postihnutia poruchu čítania.

Osoby s poruchou čítania:

- osoby nevidiace,
- osoby, ktoré majú zrakovú poruchu, ktorú nemožno zlepšiť tak, aby ich zrakové funkcie boli v podstate rovnocenné so zrakovými funkciami osoby, ktorá nemá takúto poruchu, alebo
- osoby, ktoré majú poruchu vnímania alebo čítania vrátane dyslexie, alebo akúkoľvek inú poruchu učenia, ktorá im bráni čítať tlačené diela v zásade rovnako, ako sú toho schopné osoby bez takéhoto zdravotného postihnutia a
- osoby, ktoré v dôsledku telesného postihnutia nie sú schopné držať knihu alebo s ňou manipulovať, alebo zamerať svoj zrak alebo pohybovať očami v rozsahu, ktorý je bežne dostačujúci na čítanie, a to do takej miery, že v dôsledku takýchto porúch alebo postihnutí nie sú tieto osoby schopné čítať tlačené diela v zásade na rovnakej úrovni ako osoby, ktoré takouto poruchou alebo postihnutím netrpia.

Služby knižnice v hodnotenom období využilo 1 240 aktívnych používateľov, z toho 612 využívalo aj služby digitálnej knižnice.

Knižnično-informačné služby knižnice využívajú registrovaní používatelia osobne na pracoviskách, prostredníctvom zásielkovej služby, pravidelnej donáškovej služby alebo cez webovú stránku knižnice. Všetky knižnično-informačné služby sú používateľom poskytované **bezplatne**.

Rozdelenie používateľov podľa jednotlivých kategórií:

- bežný čitateľ	1 065
- deti a mládež	122
- organizácia	35
- zamestnanec knižnice	18

Verejné knižnice v SR, v ktorých sú zriadené pracoviská poskytujúce služby pre zdravotne postihnutých používateľov, registrovali **823 používateľov**. Tieto pracoviská pravidelne zásobujeme cirkulačnými súbormi zvukových kníh.

SKN má v rámci Slovenska **výhradné postavenie vo vydávaní časopisov pre osoby so zrakovým postihnutím**. V roku 2023 si **časopisy objednalo 467 predplatiteľov**. Abonentov máme z celého Slovenska, Českej republiky i Srbska. Napriek tomu, že od roku 2011 bol v zriaďovacej listine SKN okruh používateľov rozšírený aj o iné zdravotné postihnutia, časopisy odoberajú a čítajú primárne nevidiaci a slabozrakí. Našou snahou je šíriť tlač aj medzi ľuďmi s iným než zrakovým znevýhodnením a získavať ich ako svojich potenciálnych čitateľov a predplatiteľov, čo sa v súčasnosti darí aj prostredníctvom zaraďovania príspevkov o ľuďoch s iným zdravotným znevýhodnením.

Najstarší časopis Nový život, ktorý vychádza od roku 1949, má rokmi zadefinovanú obsahovú štruktúru, rubriky, ktoré sa flexibilne obmieňajú, široký okruh verných čitateľov i dopisovateľov, stálych externých spolupracovníkov. Aj preto patrí medzi časopisy s najvyšším nákladom a čítanosťou. Popri časopise Nový život vydávame periodiká **pre ženy, mladých ľudí, športovcov, priaznivcov kultúry a umenia, hudby, literatúry, vedy a techniky, šachu, profesionálnych masérov i veriacich rôznych konfesií**. Pokrývame tak široký záber ich záujmov a potrieb. Čitateľom sprostredkovávame aj časopisy pre vidiacu verejnosť – Život, Slovenska, Zdravie, Diabetik, Quark a Zem&Vek. Časopisy vychádzajú vo zvukovom zázname na CD nosičoch, mesačne a dvojmesačne, ide o výber článkov, nie ich kompletne vydania, s výnimkou časopisov Quark a Zem&Vek, ktoré predstavujú kompletnú verziu časopisu a sú šírené elektronicky.

SKN sa prostredníctvom vlastného literárneho klubu snaží vzdelávať aj píšucich **zrakovo postihnutých autorov** – stretnutiami s inými píšucimi zrakovo postihnutými členmi, ako aj zaujímavými hosťami z radov spisovateľov a umelecky činných ľudí.

Významnou skupinou užívateľov výstupov SKN sú organizácie reprezentujúce osoby so zdravotným postihnutím, predovšetkým **Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska**, ďalej **výchovno-vzdelávacie, kultúrne a ďalšie inštitúcie** (školy, múzeá, galérie, štátne úrady, organizácie verejnej správy a samosprávy, občianske združenia atď.) **vyvíjajúce aktivity v prospech zdravotne postihnutých** prostredníctvom služieb a produktov SKN.

Levoča 13. marca 2024

Ing. František Hasaj
riaditeľ

Správu vypracovali:

PhDr. Mária Bendíková, Mgr. Alena Repaská

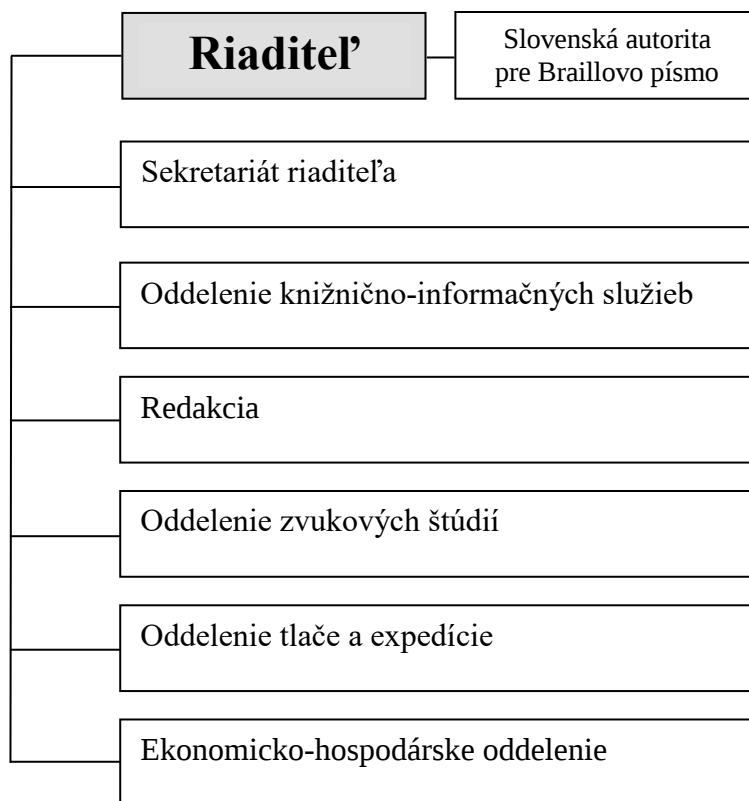
Ing. Marián Ferko, Mgr. Michal Tkáčik, Mgr. Daniela Dubivská, Ing. Milan Heimschild, Ing. Miroslava Kučerová

Prílohy:

Príloha č. 1: Organizačná štruktúra SKN platná k 31. 12. 2023

Príloha č. 2: Zhodnotenie výsledkov kontrol k 31. 12. 2023

**ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA
SLOVENSKEJ KNIŽNICE PRE NEVIDIACICH MATEJA HREBENDU V LEVOČI
PLATNÁ K 31. 12. 2023**

ZHODNOTENIE VÝSLEDKOV INTERNÝCH A EXTERNÝCH KONTROL A AUDITOV VYKONANÝCH ZA ROK 2023

Kontrolný orgán: Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Levoči

Dátum vykonania kontroly: 18. 4. 2023

Predmet kontroly: Komplexná protipožiarna kontrola podľa zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov, preverenie celkového stavu organizačného a technického zabezpečenia ochrany pred požiarimi v kontrolovanom subjekte.

Výsledok kontroly: Pri komplexnej protipožiarnnej kontrole bol zistený jeden nedostatok, ktorý bol v určenom termíne do 28. 4. 2023 odstránený.

Kontrolný orgán: Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Poprade

Dátum vykonania kontroly: 17. 8. 2023

Predmet kontroly: Výkon štátneho zdravotného dozoru podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko.

Výsledok kontroly: Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nebol v kontrolovanom subjekte zistený žiaden nedostatok.